

ปัญหาการยอมรับวิศวกรต่างด้าวที่ขึ้นบัญชีวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม (ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ)
กับอาชีพสงวนตามกฎหมายเกี่ยวกับการทำงานคนต่างด้าว : กรณีศึกษาสาขาวิศวกรรมโยธา

นางสาวกนิษฐา ศิริจันทร์

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)

are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา ปัญหาการยอมรับวิศวกรต่างด้าวที่ขึ้นบัญชีวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม
(ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ) กับอาชีพสงวนตามกฎหมายเกี่ยวกับการทำงาน
คนต่างด้าว : กรณีศึกษาสาขาวิศวกรรมโยธา

โดย นางสาวกนิษฐา ศิริจันทรา

รหัสประจำตัว 598 61521 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา กฎหมายธุรกิจทั่วไป

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภศิษฏ์ ทวีแจ่มทรัพย์

ปีการศึกษา 2560

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภศิษฏ์ ทวีแจ่มทรัพย์)

บทคัดย่อ

นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันปัญหาอาคารถล่มเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง นานาซึ่งความสูญเสียมากมายรวมทั้งกระทบถึงเศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ของประเทศไทยในการก่อสร้าง อาคารต่าง ๆ ทำให้อาชีพวิศวกรโดยเฉพาะวิศวกรโยธา ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับโครงสร้างรากฐานจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็น เพราะลักษณะงานของอาชีพดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน โดยกระทบกับความมั่นคง แข็งแรงของตัวอาคาร อันเป็นความปลอดภัยสาธารณะนั่นเอง โดยวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ซึ่งเป็น 1 ใน 39 อาชีพและวิชาชีพที่ถูกกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทํา พ.ศ. 2522 เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่กระทบต่อความมั่นคงและประโยชน์ของประเทศชาติ ด้วยว่าเกี่ยวกับด้านสาธารณสุขของประเทศซึ่งต้องเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องทําการจัดการให้แก่ประชาชนในประเทศ ในขณะที่แนวทางปฏิบัติของสภาวิศวกรได้ผ่อนปรนให้วิศวกรต่างด้าวเข้ามาประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาได้ ภายใต้การขอรับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษ ทำให้วิศวกรต่างด้าวกระทำการต่าง ๆ ได้ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ซึ่งรวมถึงการลงนามรับรองออกแบบและคํานวณอาคารด้วย

จากการศึกษาความเคร่งครัดของกฎหมาย ข้อบังคับ และกฎระเบียบที่ควบคุมวิชาชีพวิศวกรรมสาขาวิศวกรรมโยธา กับหลักในทางปฏิบัตินั้นยังมีความไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพบว่า มีผลกระทบในหลากหลายบริบท ดังเช่น ปัญหาในการเยียวยาความเสียหายในอนาคต, ปัญหาทางเศรษฐกิจ, ปัญหาทางสังคม และ ปัญหาความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ในวงจำกัด ได้แก่ ผู้ประกอบการ และเทคโนโลยีจากวิศวกรต่างด้าว ดังนั้นควรจะมีการจำกัดขอบ นาลักษณะงานที่อนุญาตให้วิศวกรต่างด้าวทำงานไม่ให้ขัดกับกฎหมายการทางานคนต่างด้าว โดยมีการระบุไว้ให้ชัดเจนในกฎกระทรวงวิชาชีพวิศวกรรมถึงการพิจารณาคุณสมบัติวิศวกรต่างด้าว ที่มาทําการยื่นขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพระดับภาคีวิศวกรพิเศษและถึงแม้ว่า มีข้อยกเว้นสำหรับวิศวกรรมโยธาที่ชานาญงานพิเศษ แต่ไม่สามารถรับรองได้แน่ชัดว่าจะไม่เกิดความผิดพลาดจากการออกแบบและคํานวณอาคารจากวิศวกรโยธาต่างด้าวผู้ชานาญงานพิเศษ และเมื่อเกิดความเสียหายเกิดปัญหาฟ้องร้องเยียวยากันในอนาคต อีกทั้งเป็นการยากที่วิศวกรผู้นั้นมารับผิดทํา จึงเห็นสมควรให้แก้ไขขอบเขตอํานาจที่ระบุในกฎกระทรวงวิชาชีพวิศวกรรมไม่ให้วิศวกรต่างด้าวสาขาวิศวกรรมโยธากระทำการได้ หรืออีกแนวทางหนึ่งคือหากกระทำการได้ ต้องอยู่ภายใต้การรับรองจากวิศวกรโยธาคนไทยไม่ให้มีอํานาจกระทำ การด้วยล ำพ

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำเอกัตศึกษานี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.ศุภศิษย์ ทวีแจ่มทรัพย์ ที่ท่านเมตตาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนถึงแนะแนวทาง สั่งสอน ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการจัดทำเอกัตศึกษาด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้เอกัตศึกษานี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ และคณาจารย์พิเศษที่เป็นวิทยากรบรรยายทุกท่าน ในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจและสนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ขอขอบคุณหัวหน้างานและบริษัท ซึ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำเอกัตศึกษานี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ กลุ่มปริญญาตรี, ที่ทำงาน รวมทั้งน้อง ๆ และรุ่นพี่ในหลักสูตร ศศ.ม. ทุกท่านที่ร่วมแบ่งปันความรู้และให้ความช่วยเหลือในการศึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนถึงเจ้าหน้าที่หลักสูตรฯ ที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกัตศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดให้แก่ท่านคณาจารย์ ผู้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้เอกัตศึกษานี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

กนิษฐา ศิริจันทร์หา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 สมมติฐาน	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา	3
บทที่ 2 “วิศวกรโยธา” ความต้องการในการพัฒนาประเทศกับการทำงานของคนต่างด้าว	4
2.1 วิชาชีพวิศวกรรมกับการพัฒนาประเทศ	5
2.1.1 วิศวกรรมและวิศวกรรมโยธา	7
2.1.2 การพัฒนาประเทศไทยกับวิศวกรโยธา	9
2.2 การทำงานคนต่างด้าว: เสรีภาพในการทำงานภายใต้ข้อจำกัด	10
2.2.1 นิยาม ของแรงงานต่างด้าว	11
2.2.2 การทำงานของคนต่างด้าว	11
2.2.2.1 การคุ้มครองทั่วไปและความเสมอภาคในการทำงาน	12
2.2.2.2 การขออนุญาตภายใต้ข้อจำกัด : เงื่อนไขในการทำงาน	12
(ก) หลักพื้นฐานในการขออนุญาต	12
(ข) ประเภทงาน	13

2.3	ข้อพิจารณาอาชีพวิศวกรกับการท างานคนต่างด้าว	14
บทที่ 3	กฎหมาย ข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรในประเทศไทย	15
3.1	ความเคร่งครัดในข้อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมวิศวกรรมโยธา	16
3.1.1	แนวคิดในการก หนดกรอบอาชีพสงวนส าหรับต้งด้าว	17
3.1.2	วิชาชีพวิศวกรรมโยธาในฐานะอาชีพสงวน	20
3.2	ความอ่อนปรนของสภาวิศวกรกับคนต่างด้าว ในงานวิศวกรรมโยธา	22
3.2.1	กรอบอ านขของสภาวิศวกรกับการออกใบอนุญาตให้กับการประกอบ วิชาชีพวิศวกรในประเทศไทย	24
3.2.1.1	วิชาชีพวิศวกรรมโยธา	26
3.2.1.2	วิชาชีพวิศวกรรมโยธา ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ	27
3.2.2	กรอบการท างานของวิศวกรต่างด้าว: ใบอนุญาตวิชาชีพระดับภาคีวิศวกร พิเศษ	30
3.3	ความไม่สอดคล้องระหว่างข้อกฎหมายและแนวปฏิบัติในการควบคุมงาน วิศวกรรมโยธา	31
บทที่ 4	ประโยชน์และผลกระทบจากการให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับ ภาคีวิศวกรพิเศษกับวิศวกรต่างด้าว	33
4.1	ผลกระทบในหลากหลายบริบท	35
4.1.1	ปัญหาในการเยียวยาความเสียหายในอนาคต	36
4.1.2	ปัญหาทางเศรษฐกิจ	36
4.1.3	ปัญหาทางสังคม	37
4.1.4	ปัญหาทางความมั่นคง	37

4.2 ประโยชน์ในวงจำกัด	37
4.2.1 ผู้ประกอบการ	38
4.2.2 เทคโนโลยีจากวิศวกรต่างตัว	39
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	40
5.1 บทสรุปการศึกษา	40
5.2 ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	41

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 : ตารางขอบเขตงานวิศวกรรมโยธา	23
รูปภาพที่ 2 : จานวนสมาชิกที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกร	25
รูปภาพที่ 3 : ระดับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม	28
รูปภาพที่ 4 : แผนภูมิจ านวนผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างใหม่ในไตรมาส 4/2560	34
รูปภาพที่ 5 : เปรียบเทียบจ านวนผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างจ านวนและพื้นที่ของสิ่งก่อสร้าง ที่เป็นอาคารโรงเรียน	34
รูปภาพที่ 6 : กรณีโรงแรมพังถล่ม	35
รูปภาพที่ 7 : อัตราเงินเดือนพื้นฐานกลุ่มวิชาชีพวิศวกรรม	38

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาของปัญหา

นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันปัญหาอาคารถล่มเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง ตัวอย่างกรณีอาคารถล่มของ โรงแรมรอยัลพลาซ่า ที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อปี พ.ศ. 2536¹ หรือ คอนโดมิเนียม² ในพื้นที่หมู่ 2 ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เกิดขึ้นปี พ.ศ. 2557 พังถล่มลงมาฆ่าซึ่งความสูญเสียมากมาย รวมทั้งกระทบถึงเศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ของประเทศไทยในการก่อสร้าง อาคารต่าง ๆ และเมื่ออุตสาหกรรมไทยมีการขยายตัวมากขึ้น ทำให้เกิดมีการก่อสร้างต่าง ๆ ตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็น สิ่งก่อสร้าง โรงพยาบาล โรงแรม อาคารทั่วประเทศ หรือแม้แต่โรงงานอุตสาหกรรมท ให้ อาชีพวิศวกรโดยเฉพาะวิศวกรโยธา ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับโครงสร้างรากฐานจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็น เพราะลักษณะงานของอาชีพดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน โดยกระทบกับความมั่นคง แข็งแรงของตัวอาคาร อันเป็นความปลอดภัยสาธารณะนั่นเอง

ความเสียหายที่เกิดขึ้น นอกจากจะนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินมากมาย ทำให้ต้องมีการฟ้องร้องเพื่อเรียกร้องให้มีการชดใช้ความเสียหาย รวมถึงเยียวยาสภาพจิตใจ และร่างกายของทั้งผู้ประสบเหตุและครอบครัว โดยกระบวนการในการพิจารณาให้ผู้กระทำผิดคือวิศวกรที่กระทำ การออกแบบและคำนวณอาคารมารับผิดนั้น ใช้เวลาในการดำเนินการเป็นระยะเวลาอันยาวนานจากกรณี ตัวอย่างโรงแรมรอยัลพลาซ่า จังหวัดนครราชสีมา และคอนโดมิเนียม ที่จังหวัดปทุมธานี เป็นการกระทำความผิดจากวิศวกรไทย แต่ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าเราต้องการเทคโนโลยีและความชำนาญพิเศษจากวิศวกรต่างด้าว อีกทั้งประเทศไทยได้มีนโยบายในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (“AEC”) ทำให้มีวิศวกรต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงว่าหากเป็นกรณีที่วิศวกรต่างด้าวเป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคารจะมีความเสี่ยงเพียงใดหากความผิดพลาดเกิดขึ้นดังเช่นกรณีวิศวกรไทยกระทำ แล้วนั้น

¹ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, "ข่าวอาคารถล่มที่ จังหวัดนครราชสีมา 2536" [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/103549> [10 เมษายน 2561]

² กรุงเทพธุรกิจ, คอนโด 6 ชั้นถล่ม [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/599470>. [10 เมษายน 2561]

วิชาชีพวิศวกรรมโยธา ซึ่งเป็น 1 ใน 39 อาชีพและวิชาชีพที่ถูกกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทํา พ.ศ. 2522 และไม่ว่าจะมีการออกกฎหมายการทํางานคนต่างด้าวตั้งแต่นับที่ 1³ ฉบับที่ 2⁴ จนถึงฉบับปัจจุบัน⁵ ยังคงมีการสงวนอาชีพและวิชาชีพวิศวกรรมโยธาไว้ แม้จะไม่มีหลักฐานแน่ชัดถึงเหตุผลที่มีการกำหนดให้วิชาชีพวิศวกรรมโยธาเป็นวิชาชีพห้ามต่างด้าวทํา แต่เป็นที่คาดหมายได้ว่าวิชาชีพวิศวกรรมโยธาเป็นวิชาชีพที่กระทบต่อความมั่นคงและประโยชน์ของประเทศชาติ ด้วยว่าเกี่ยวกับด้านสาธารณูปโภคของประเทศซึ่งต้องเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องทําการจัดหาให้แก่ประชาชนในประเทศ จึงได้กำหนดเป็นวิชาชีพที่ห้ามต่างด้าวทํา ทําหนดไว้ในคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 พ.ศ.2515 ในขณะที่แนวทางปฏิบัติของสภาวิศวกรได้ผ่อนปรนให้วิศวกรต่างด้าวเข้ามาประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาได้ ภายใต้การขอรับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษ ทําให้วิศวกรต่างด้าวกระทําการต่าง ๆ ได้ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ซึ่งรวมถึงการลงนามรับรองออกแบบและคานวณอาคารด้วย ทั้งนี้หากเกิดความผิดพลาดจากการรับรองการออกแบบและคานวณอาคาร ทําให้อาคารถล่มเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินคนไทยรวมถึงความน่าเชื่อถือของประเทศไทย อีกทั้งระยะเวลาในการติดตามวิศวกรโยธาต่างด้าวผู้นั้นมารับผิดเป็นการกระทําได้ยากและต้องใช้เวลาานาน ทําให้ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการชดเชยจากวิศวกรต่างด้าวทํานั้น จึงเป็นเหตุให้มีการศึกษาวิจัยฉบับนี้ เนื่องจากการกระทบต่อหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้ง เศรษฐกิจ สังคม ของประเทศ

1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาหลักการของกฎหมายเกี่ยวกับอาชีพสงวนของคนไทยตามความในพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทํา พ.ศ. 2522
2. เพื่อศึกษาแนวทางการผ่อนปรนในวิชาชีพวิศวกรรมตามความในกฎกระทรวงเรื่องกำหนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิศวกรรมควบคุม พ.ศ. 2550 ประกอบ พ.ศ. 2560 (ฉบับที่ 2)
3. เพื่อสรุปปัญหาและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการที่สภาวิศวกรผ่อนปรนให้วิศวกรต่างด้าวกระทํา ทําได้ตามลักษณะงานของวิศวกรรมโยธา

³ พระราชบัญญัติการทํางานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521.

⁴ พระราชบัญญัติการทํางานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2544 (ฉบับที่ 2) .

⁵ พระราชก หนดการบริหารจัดการการทํางานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560

1.3. สมมติฐาน

วิศวกรโยธาเป็นอาชีพสงวนที่ห้ามต่างด้าวทำงานในประเทศไทย ด้วยเป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะและต้องอาศัยความรับผิดชอบสูง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะ แต่ปัจจุบันวิศวกรต่างด้าวสามารถทำงานลักษณะที่ว่านี้ได้ โดยขึ้นทะเบียนเป็นภาคีวิศวกรพิเศษ ซึ่งขัดกับกฎหมายห้ามต่างด้าวทา ดังนั้นจึงเห็นสมควรให้แก้ไขขอบเขตอำนาจที่ระบุในกฎกระทรวงวิชาชีพวิศวกรรมไม่ให้วิศวกรต่างด้าวสาขาวิศวกรรมโยธากระทำ การดำเนินงานออกแบบและค านวณอาคารได้

1.4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาลักษณะและแนวคิดถึงกฎหมายเกี่ยวกับการทำงานคนต่างด้าว, พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทา พ.ศ.2522 อีกทั้งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.5. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาจะใช้วิธีการศึกษาทางด้านเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หนังสือคาอธบาย บทความและงานวิจัย สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนามาเรียบเรียงวิจัยเชิงเอกสารและทำการวิเคราะห์หลักเกณฑ์ ประเด็นทางกฎหมาย พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางการปรับใช้กฎหมายต่อไป

1.6. ประโยชน์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงหลักการและเหตุผลของกฎหมายเกี่ยวกับอาชีพสงวนของคนไทยตามความในพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทา พ.ศ. 2522
2. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการผ่อนปรนในวิชาชีพวิศวกรรมตามกฎกระทรวงเรื่องกำหนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิศวกรรมควบคุม พ.ศ. 2550 ประกอบ พ.ศ. 2560 (ฉบับที่ 2)
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมจากการที่สภาวิศวกรผ่อนปรนให้วิศวกรต่างด้าวกระทำ กษได้ตามลักษณะงานของวิศวกรรมโยธา

บทที่ 2

“วิศวกรโยธา” ความต้องการในการพัฒนาประเทศกับการทำงานของคนต่างด้าว

แรงงานนับเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญประเภทหนึ่งในบรรดาปัจจัยการผลิตทั้ง 4 ประเภท ในทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรี ทางด้านการค้าและการลงทุนมากขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศต่อ ประเทศพัฒนาแล้ว ไปยังประเทศกึ่งพัฒนา ก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น⁶

โดยแรงงานต่างด้าว คือบุคคลที่ไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศที่ตนทำงาน ทั้งนี้ประเทศไทยนั้น ด้านการใช้แรงงานต่างด้าวมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยอดีตกาล ซึ่งในยามศึกสงครามแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานทาสเชลยที่เป็นราษฎรของประเทศผู้แพ้สงครามถูกกวาดต้อนเป็นแรงงานยามสงบ และยามมีศึก ต่อมาประเทศไทยได้มีการค้าขายกับต่างประเทศรวมทั้งมีชาวจีนเข้ามาอาสารับจ้าง ทางงานโยธาและรับจ้างแบกหามจำนวนมาก เมื่อเวลาผ่านไปความสำคัญของอาชีพนี้ในงานโยธายังคง มีความสำคัญและมีประโยชน์เพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะ จึงเกิดพัฒนาเป็นวิชาชีพ วิศวกรรมขึ้นในกาลต่อมา เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคาร สะพาน รวมถึงสาธารณูปโภคต่าง ๆ มากมาย ซึ่งลักษณะงานส่วนนี้รวมกัน เรียกว่า “งานวิศวกรรมโยธา” และเป็นสาขาแรกที่ถูกกำหนด ขึ้นในฐานะแขนงวิศวกรรม จากการที่มีวิศวกรต่างชาติชาวตะวันตกเข้าประเทศมาสร้างสิ่งก่อสร้าง อาคารต่าง ๆ ให้ประเทศไทยมากขึ้น ทำให้วิชาชีพวิศวกรรมมีผลต่อการพัฒนาประเทศ (2.1) ต่อมา รัฐบาลไทยได้สมัยรัชกาลที่ 7 มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการสงวนอาชีพสำหรับคนไทยขึ้นครั้งแรก เมื่อ ปี พ.ศ. 2484 โดยกำหนดอาชีพสงวนไว้ 27 อาชีพ⁷ โดยในครั้งนั้นยังไม่กำหนดให้วิชาชีพ วิศวกรรมโยธาเป็นอาชีพและวิชาชีพห้ามต่างด้าวทำงานในประเทศไทย แต่ต่อมาปี พ.ศ. 2515 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ได้มีการกำหนดอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ เพิ่มขึ้นเป็น 39 อาชีพ ซึ่งไม่ปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่าเหตุผลที่กำหนดให้วิชาชีพวิศวกรรมโยธา เป็น 1 ใน 39 อาชีพ ห้ามต่างด้าวทำ แต่เป็นที่คาดการณ์ได้ว่า เนื่องจากวิชาชีพวิศวกรรมโยธาเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวกับ ความปลอดภัยสาธารณะและความมั่นคงของประเทศ ทั้งต้องมีการสร้างอาคาร สะพาน อุโมงค์ ซึ่งเกี่ยวกับ สาธารณูปโภคของประเทศที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่ต้องดูแล อาจทำให้ชาวต่างชาติแย่ง

⁶ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www.stou.ac.th/Study/Services/Sec/60340\(2\)/move.html](http://www.stou.ac.th/Study/Services/Sec/60340(2)/move.html) [18 มีนาคม 2561]

⁷ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 หน้า 1152 วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2484.

งานคนไทย จึงมีการกำหนดให้วิชาชีพวิศวกรรมโยธา เป็นอาชีพต้องห้ามต่างดาวทานับแต่นั้นเป็นต้นมา

ในวิจัยเล่มนี้ จะขอกล่าวถึงแรงงานต่างดาว (2.2) ที่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ซึ่งวิชาชีพวิศวกรรมเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ดุลยพินิจที่จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาการอย่างสูง ประกอบกับการใช้ดุลยพินิจนี้ หากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนอย่างร้ายแรงได้ อีกทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพนี้จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรมอันดี ประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบของจริยธรรมที่ดี ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของสาธารณชน จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม⁸

2.1 วิชาชีพวิศวกรรมกับการพัฒนาประเทศ

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายงานของทหารเป็นการสร้างป้อม สร้างกำแพง เป็นงานที่มีลักษณะก่อสร้าง แต่ยังไม่มีการเรียกเฉพาะ ต่อมาปี ค.ศ. 1898 ได้มีการจัดตั้งเป็นสถาบัน Institute of Civil Engineer (London) ขึ้น จึงมีหลักฐานปรากฏว่ามีการเรียก วิศวกรรมพลเรือน (Civil Engineering) ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการก่อสร้าง สะพาน อุโมงค์ กำแพง เป็นต้น และเมื่อต่อมาประเทศไทยมีความเจริญด้านพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมมากขึ้นจึงมีการจำแนกสาขาวิศวกรรมเครื่องกลและอีกหลายสาขา ทำให้ความหมายของวิศวกรรมพลเรือน (Civil Engineering) นั้นเปลี่ยนมาหมายถึงวิศวกรรมโยธา ซึ่งเป็นการเกี่ยวข้องกับการสาธารณูปโภคของประเทศไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างอาคาร ถนน คลอง ฯลฯ⁹ แสดงให้เห็นว่าวิศวกรรมเป็นวิชาชีพที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ในส่วนของประเทศไทยนั้นวิศวกรไทยได้รวมตัวกันภายใต้สถาบันวิชาชีพคือ วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (ว.ส.ท.) ตั้งแต่ พ.ศ. 2486 ต่อมามีการตราพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 ขึ้น เมื่อสภาพเศรษฐกิจสังคมมีการเปลี่ยนแปลงมีความต้องการวิศวกรมากขึ้น จึงมีการเร่งผลิตวิศวกร เป็นผลให้งานวิศวกรรมมีปัญหาเรื่องคุณภาพงาน จำเป็นต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึกทางด้านจรรยาบรรณและมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ครั้นเมื่อ

⁸ สภาวิศวกร, วัตถุประสงค์ของกฎหมายวิศวกร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.coe.or.th/coe-2/download/law/Engineer_Act_2542.pdf [03 มีนาคม 2561]

⁹ ค นาย อ อภิปรัชญาสกุล, คู่มือวิศวกร Engineer Handbook, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: บริษัท โฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชซิ่ง จ ทัต, 2556), หน้า 3.

เกิดเหตุการณ์ที่รุนแรงหลายครั้งจนมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของวิชาชีพวิศวกรรม อาทิ เหตุการณ์จากรถบรรทุกแก๊สระเบิดที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่เมื่อปี พ.ศ.2533¹⁰ อาคารถล่มที่จังหวัด นครราชสีมา¹¹ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก ทบวงมหาวิทยาลัยและวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ จึงได้มีการจัดตั้ง “สภาวิศวกร” ขึ้นโดยมี ลักษณะ 4 ประการคือ

- (1) ให้มีสภาวิชาชีพที่สามารถปกครอง ควบคุมและกำกับดูแลกันเอง สภาวิศวกรจึงต้องมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก
- (2) ให้มีความคล่องตัวในการบริหารงานโดยอิสระจึงต้องมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล
- (3) ให้สภาวิศวกรมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลควบคุม ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการประกอบวิชาชีพอย่างต่อเนื่องทันต่อวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- (4) ให้มีการประกอบวิชาชีพด้วยมาตรฐานหนึ่งเดียวไม่ว่าจะเป็นราชการหรือเอกชน และจะไม่มีการยกเว้นสำหรับคนต่างชาติ ต่อมาได้มีการร่างพระราชบัญญัติวิศวกรเมื่อปี พ.ศ.2538 โดยคณะบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิทางวิศวกรรม จนในที่สุดพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ได้เกิดขึ้นและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542¹²

จากข้อมูลเบื้องต้น วิชาชีพวิศวกรรมมีหลากหลายสาขา จึงทำให้สภาวิศวกรได้มีการกำหนด สาขาวิศวกรรมควบคุม 7 สาขา¹³ที่มีความส าคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติขึ้นมา (2.1.2) โดยทั้งนี้จะกล่าวถึงแต่เฉพาะวิศวกรรมและวิศวกรรมโยธา (2.1.1) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของ เอกัตศึกษาเล่มนี้

¹⁰ กรณีรถบรรทุกแก๊สระเบิด ที่ถนนเพชรบุรี" [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.earththailand.org/th/pollution/25> [25 พฤษภาคม 2561]

¹¹ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, "ข่าวอาคารถล่มที่ จังหวัดนครราชสีมา 2536" [ออนไลน์].แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/103549> [10 เมษายน 2561]

¹² สภาวิศวกร, ความเป็นมาเกี่ยวกับวิศวกร [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=101> [18 มีนาคม 2561]

¹³ "กฎกระทรวงก หนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พ.ศ. 2550."

2.1.1 วิศวกรรมและวิศวกรรมโยธา

คำว่า วิศวกรรม หมายความว่า การนำความรู้ทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้¹⁴ อีกทั้งวิศวกรรมเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญในการสร้างสิ่งปลูกสร้าง อาคาร โรงงาน นวัตกรรมใหม่ ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีให้เกิดขึ้นมากมาย โดยมีหน่วยงานที่กำกับดูแลคือ สภาวิศวกร จึงมีการกำหนดสาขาที่เป็นวิศวกรรมควบคุมไว้ 7 สาขา¹⁵ ดังนี้

(ก) **วิศวกรรมโยธา (Civil Engineering)** เป็นงานเกี่ยวกับการออกแบบ และครอบคลุมถึงการก่อสร้างต่าง ๆ เช่น ก่อสร้างตึก อาคาร สะพาน ถนน และระบบขนส่งอื่น ๆ รวมถึงสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น เขื่อน คลอง อีกทั้งงานควบคุมการก่อสร้างหรือการผลิต ไม่ว่าจะ เป็น อาคาร รวมทั้ง อาคารสาธารณะต่าง ๆ ที่มีความสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ แต่ละระดับจะได้รับการอนุญาตตามขอบเขตและความสามารถ ตามข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา พ.ศ.2551

(ข) **วิศวกรรมเหมืองแร่ (Mining Engineering)** เป็นงานด้านค้นหา ขุดแยก และจัดการกับแร่ธาตุจากแหล่งธรรมชาติ โดยมีสาขาย่อยคือ วิศวกรรมการแต่งแร่ วิศวกรรมเหมืองเปิด วิศวกรรมเหมืองใต้ดิน วิศวกรรมเหมืองหิน วิศวกรรมธรณี (Geological engineering) วิศวกรรมสาขานี้มีความสำคัญในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากอุตสาหกรรมแร่ทั้งในด้านจัดการและเทคโนโลยีที่ใช้ในการแก้ไข ทำให้มีวิศวกรที่จบจากสาขานี้ ปฏิบัติงานในหน่วยงานรัฐบาล เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งหน่วยงานเอกชน บริษัทเหมืองแร่ เหมืองทองคำ ตะกั่ว สังกะสี และโรงแต่งแร่ต่าง ๆ ทั่วประเทศและในอินโดจีน (ลาว พม่า เวียดนาม)

(ค) **วิศวกรรมเครื่องกล (Mechanical Engineering)** เป็นงานใช้เพื่อการออกแบบและวิเคราะห์ยานยนต์ อากาศยาน ระบบทำความร้อนและความเย็น เรือระบบการผลิต จักรกลและอุปกรณ์อุตสาหกรรม หุ่นยนต์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถทำงานในอาคารทั้งระบบท่อ ระบบดับเพลิง ระบบความร้อน ความเย็น ระบบปรับอากาศ พลังงาน ฯลฯ

(ง) **วิศวกรรมไฟฟ้า (Electrical Engineering)** ผู้ที่ประกอบวิชาชีพในสาขานี้เรียกว่า วิศวกรไฟฟ้า ซึ่งวิศวกรรมไฟฟ้า หมายถึง ไฟฟ้ากำลัง เกี่ยวกับการผลิต การส่ง และการจ่ายพลังงาน

¹⁴ ราชบัณฑิตยสถาน, "พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542,"(กรุงเทพฯ 2542).

¹⁵ กฎกระทรวงก หนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พ.ศ. 2550

ไฟฟ้า ซึ่งเกี่ยวกับโรงงานผลิตไฟฟ้า ส่งกำลังผ่านโครงข่ายสายส่งไฟฟ้า ไปยังผู้บริโภคทั้งที่เป็นอุตสาหกรรม แหล่งธุรกิจ และบ้านเรือนที่พักอาศัย

(จ) **วิศวกรรมอุตสาหกรรม (Industrial Engineering)** เป็นงานที่เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ การประกันคุณภาพ การลดเวลาการปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการควบคุมคุณภาพของการผลิตหรือการดำเนินงานเพื่อให้อยู่ในระดับที่ต้องการโดยหากวิธีต่าง ๆ ในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ให้คุ้มค่าที่สุด

(ฉ) **วิศวกรรมเคมี (Chemical Engineering)** วิศวกรรมเคมีเกี่ยวข้องกับวิศวกรรมปิโตรเลียมด้วย ซึ่งวิศวกรรมเคมีทำการเปลี่ยนวัตถุดิบ หรือ เคมีภัณฑ์ ให้อยู่ในรูปที่มีประโยชน์เกี่ยวกับการออกแบบ ควบคุมอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ประกอบขึ้นเป็นกระบวนการผลิตต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ จะออกแบบกระบวนการผลิต เทคโนโลยี การวิจัยพัฒนาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือปรับปรุงกระบวนการให้ดีขึ้นในภาคอุตสาหกรรมได้ทุกประเภท เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมซีเมนต์ เป็นต้น

(ช) **วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม (Environmental Engineering)** เป็นงานทางวิศวกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ ก่อสร้าง ควบคุมดูแลระบบเพื่อแก้ไขปัญหาทางสิ่งแวดล้อมรวมทั้งงานระบบประปา ระบบท่อน้ำใน อาคาร งานสุขาภิบาล งานศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม¹⁶

จากข้อมูล จะเห็นได้ว่าวิชาชีพวิศวกรรมทุกสาขา เป็นวิชาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญและความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อพัฒนาประเทศไปในทางที่มุ่งสู่ประเทศอุตสาหกรรม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย¹⁷ แต่จะพบว่าวิศวกรรมสาขาวิศวกรรมโยธาจะมีผลกระทบต่อโครงสร้าง รวมทั้งสาธารณูปโภคของประเทศอย่างมากหากเกิดความผิดพลาดมีความจำเป็นต้องอาศัยความระมัดระวังอย่างมาก

¹⁶ ค นาย อภิปรัชญาสกุล, คู่มือวิศวกร Engineer Handbook, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ บริษัท โฟกัสมีเดีย แอนด์พับลิชชิง จ กัด, 2556), หน้า 52 - 69.

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่12, 2560

2.1.2 การพัฒนาประเทศไทยกับวิศวกรรมโยธา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564)¹⁸ ใช้หลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งมีนโยบาย “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ดำเนินการต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9-11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตผลบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม¹⁹ โดยในด้านอุตสาหกรรม ก่อสร้างมีแนวโน้มลดต่ำลง แต่ด้วยว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นี้ได้มีการกระจายความเจริญสู่ชุมชน หมายความว่า มีการสนับสนุนด้านงานก่อสร้าง ถนน สาธารณูปโภคทางอ้อม เพื่อให้ความเจริญไม่รวมตัวอยู่เพียงในเมือง วิชาชีพวิศวกรรมโยธาเข้ามามีส่วนในการพัฒนาประเทศแม้ไม่ใช่ทางตรงดังในอดีตแต่เป็นทางอ้อม

งานทางด้านวิศวกรรมโยธาถือเป็นสาขาด้านวิศวกรรมที่เก่าแก่ที่สุด โดยเน้นทางด้านการใช้วัสดุและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้ที่ประกอบวิชาชีพในสาขานี้เรียกว่า วิศวกรโยธา ในประเทศไทยผู้ที่ประกอบวิชาชีพจะต้องขึ้นทะเบียนกับสภาวิศวกรเพื่อรับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม (กว.) ทั้งนี้ งานวิศวกรรมโยธาแบ่งย่อยได้ตามสาขาที่เชี่ยวชาญ 21 งาน²⁰ มีดังนี้

- (1) อาคาร
- (2) อาคารสาธารณะ
- (3) คลังสินค้า ไชโล ห้องเย็น หรือยุ้งฉาง
- (4) โครงสร้างที่มีลักษณะเป็นทอ ป่องหรือศาสนวัตถุ เช่น พระพุทธรูป หรือเจดีย์
- (5) โครงสร้างสะพาน
- (6) ท่าเทียบเรือหรืออู่เรือ
- (7) ชิ้นส่วนโครงสร้างคอนกรีตหล่อส าเร็จหรือคอนกรีตอัดแรงหล่อส าเร็จรูป
- (8) เสาค้ำคอนกรีต
- (9) งานเสริมความมั่นคงของฐานราก
- (10) นั่งร้านหรือค้ำยันชั่วคราว
- (11) แบบหล่อคอนกรีตส าหรับเสาหรือคาน

¹⁸ เรื่องเดียวกัน

¹⁹ เรื่องเดียวกัน

²⁰ "กฎกระทรวงก หนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พ.ศ. 2550."

- (12) โครงสร้างใต้ดิน สิ่งก่อสร้างชั่วคราว ก า แพงกัดิน คันดินป้องกันน้ำ หรือ คลองส่งน้ำ
- (13) โครงสร้างของระบบขนส่งสาธารณะ ทางรถสาธารณะ หรือทางวิ่งสนามบิน
- (14) ทางรถไฟ ทางรถรางสาธารณะ ทางหลวง ทางสาธารณะ หรือทางวิ่งสนามบิน
- (15) เขื่อน ฝาย อุโมงค์ ท่อระบายน้ำ หรือระบบชลประทาน
- (16) โครงสร้างที่มีการกักของไหล เช่น ถังเก็บน้ำ ถังถักน้ำมัน อุโมงค์ส่งน้ำ หรือ สระว่ายน้ำ
- (17) ท่อส่งน้ำ ท่อระบายน้ำ หรือช่องระบายน้ำ และมีโครงสร้างรองรับ
- (18) ระบบชลประทาน
- (19) ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นส าหรับติดหรือตั้งป้าย
- (20) อัฒจันทร์
- (21) โครงสร้างส าหรับใช้ในการรังสีหรือติดตั้งอุปกรณ์รับส่งวิทยุหรือโทรทัศน์

ซึ่งในวิจัยเล่มนี้จะกล่าวถึง วิศวกรรมโครงสร้าง (Structural Engineering) อันเป็น การศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบและคำนวณ สิ่งก่อสร้าง เช่น การก่อสร้างอาคาร เขื่อนหรือสะพาน เป็นต้น²¹

2.2 การทำงานคนต่างด้าว: เสรีภาพในการทำงานภายใต้ข้อจำกัด

ปัจจุบันประเทศไทย มีการทำข้อตกลง²²ระหว่างประเทศหลายฉบับเป็นการส่งเสริมในเรื่อง การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ทำให้มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเป็น จำนวนมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายระหว่างประเทศ คนต่างด้าวย่อมไม่สามารถ มีสิทธิเสมอเท่ากับคนในประเทศ ทั้งนี้สิทธิในการประกอบอาชีพเป็นสิทธิอย่างหนึ่งที่คนต่างด้าว

²¹ วิสูตร จิระด ชกิง, การบริหารงานวิศวกรรมโยธา Civil Engineering Management (ปทุมธานี ส นักพิมพ์ วรรณกวี, 2553), หน้า 3.

²² คณะผู้วิจัย ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "รายงานการศึกษาระดับสมบูรณั โครงการเตรียมการรับรองการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน," ใน, หน้า 8-18.

สามารถที่จะกระทำได้แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายไทย กล่าวคือคนต่างด้าวจะมาประกอบอาชีพเหมือนกับคนในประเทศไทยทุกประการไม่ได้²³

แต่ทั้งนี้สิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานและสิทธิทางสังคมขั้นพื้นฐานที่แรงงานต่างด้าวควรได้รับความเท่าเทียมกันกับแรงงานไทยนั้น มีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)²⁴ ที่ทุกประเทศได้นำมาใช้กัน โดยจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยขอกล่าวถึง คานียามของแรงงานต่างด้าว (2.2.1) และการท างานของคนต่างด้าว (2.2.2)

2.2.1 นิยาม ของแรงงานต่างด้าว

กล่าวถึง แรงงานต่างด้าว มีคานียามไว้ดังนี้

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย²⁵

แรงงานต่างด้าวจึงมีความหมายว่า บุคคลธรรมดาที่เข้ามาทำงานอยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยไม่ถือสัญชาติไทย ทั้งที่เข้ามาอย่างถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายต่างต้องได้รับความคุ้มครองตามบริบทของกฎหมายแรงงานไทยอย่างเท่าเทียมกันตามแนวคิดของกฎหมายแรงงานมองว่า แรงงานคือมนุษย์จึงต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ

2.2.2 การทำงานของคนต่างด้าว

ด้วยเหตุเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา แรงงานต่างด้าวได้รับการส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ ศักยภาพของแรงงานกลุ่มนี้ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ฝีมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่การเข้ามาของแรงงานต่างด้าวในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา อาจส่งผลให้คนไทยถูกแย่งงานทา และยังมีผลกระทบต่อประโยชน์ชาติภายใต้หลักการพื้นฐานในการคุ้มครองแรงงาน (2.2.2.1) ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและประโยชน์สาธารณะโดยเฉพาะความมั่นคงของประเทศ (2.2.2.2)

²³ คณะผู้วิจัย ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “รายงานฉบับสมบูรณ์เรื่องศึกษากฎหมายเปรียบเทียบการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยกับนานาประเทศ และแนวทางการพัฒนาในอนาคต”, หน้า 4. ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร , 2543

²⁴ กระทรวงการต่างประเทศ, ปฏิญญาสิทธิมนุษยชน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf> [29 พฤษภาคม 2561]

²⁵ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการท างานคนต่างด้าว พ.ศ.2560.

2.2.2.1 การคุ้มครองทั่วไปและความเสมอภาคในการทำงาน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)²⁶ มีการกำหนดถึงการคุ้มครองสิทธิแรงงาน ซึ่งหลักดังกล่าวกฎหมายแรงงานไทยได้ให้ความสอดคล้องกับทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ว่าด้วยทุกคนมีสิทธิในการทำงานมีอิสระในการเลือกงาน ทั้งยังได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติรวมไปถึงแรงงานต่างด้าวมีสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มหรือรวมกันเป็นสหภาพแรงงานเพื่อความคุ้มครองผลประโยชน์ของตนดังเช่นแรงงานคนไทย²⁷

2.2.2.2 การขออนุญาตภายใต้ข้อจำกัด: เงื่อนไขในการทำงาน

การขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าวไม่สามารถทำงานได้ทุกประเภท ทั้งนี้คนต่างด้าวจะขอรับใบอนุญาตทำงานและได้รับใบอนุญาตทำงานก็แต่เฉพาะงานที่ไม่ได้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522 เท่านั้น และจะทำงานเหล่านี้ได้ก็แต่เฉพาะในท้องที่ที่กำหนดไว้และตามระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ด้วย โดยที่การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522 นี้จะต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ โอกาสในการประกอบอาชีพของคนไทย และความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ²⁸

การขออนุญาต แบ่งออกเป็น หลักพื้นฐานในการขออนุญาต (ก) และ ประเภทงาน (ข) ดังจะกล่าวต่อไปนี้

(ก) หลักพื้นฐานในการขออนุญาต

รัฐผู้ทรงอำนาจอธิปไตยของประเทศมีอำนาจในการตั้งกฎเกณฑ์เพื่อเปิดรับแรงงานต่างด้าว หรือคนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อแรงงานไทยและประโยชน์

²⁶ กระทรวงการต่างประเทศ, ปฏิญญาสิทธิมนุษยชน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf> [29 พฤษภาคม 2561]

²⁷ สุทธิลักษณ์ แสงสุวรรณ, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง สิทธิแรงงานและความคุ้มครองทางสังคมของแรงงานข้ามชาติในอาเซียน (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา, 2558), หน้า.15

²⁸ สุชาติริ วศวงศ์, กฎหมายการท างานของคนต่างด้าว, พิมพ์ครั้งที่ 1 : มิถุนายน 2555 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2555) หน้า20

ของประเทศประกอบกันเป็นหลัก ซึ่งขั้นตอนแรกที่ชาวต่างชาติจะต้องดำเนินการเพื่อขอเข้าเมืองคือ การตรวจลงตรา (“Visa”) ซึ่ง Visa แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันออกไป ดังตัวอย่างเช่น

- (1) Visa สำหรับท่องเที่ยว ต้องมีเอกสารแสดงแผนการท่องเที่ยว
- (2) Visa เพื่ออยู่ชั่วคราว แล้วหลังจากนั้นจึงทำ ยื่นขอใบอนุญาตทำงาน (“Work Permit”) กล่าวคือ Work Permit เป็นเอกสารฉบับที่ 2 ที่ ต้องแสดงต่อหน่วยงานที่ กักตุนคือ กระทรวงแรงงาน

เมื่อหลักพื้นฐานในการขออนุญาตเข้าประเทศเพื่อทำงานหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ต้องมีเอกสาร กักฉบับที่ 2 จึงจะขอลำถึงการขออนุญาตตามประเภทงานในหัวข้อถัดไป

(ข) ประเภทงาน

หลักการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย เป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง มี 4 ประเภท ดังนี้

- (1) ประเภททั่วไป หมายถึง คนต่างด้าวที่เป็นแรงงานที่มีทักษะและทำงานอยู่ในตำแหน่งค่อนข้างสูง หรืออาจถูกส่งมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศหรือเข้ามาทำงานชั่วคราวในงานที่ต้องใช้ทักษะและเทคโนโลยีขั้นสูง
- (2) ประเภทเข้ามาทำงานอันจำเป็นเร่งด่วน หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานซึ่ง เป็นงานที่ต้องดำเนินการโดยทันทีทันใดหากไม่เร่งดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานของธุรกิจหรือลูกค้าบริษัท โดยไม่มีแผนการดำเนินการล่วงหน้ามาก่อน และต้องเข้ามาทำงานนั้น ในระยะเวลาไม่เกิน 15 วัน
- (3) ประเภทตลอดชีพ หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงานตามประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 “ใบอนุญาตที่ออก ให้แก่คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และทำงานอยู่ก่อนวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ให้ใช้ได้ตลอดชีวิตของคนต่าง ด้าวนั้น เว้นแต่คนต่างด้าวจะเปลี่ยนอาชีพใหม่”

(4) ประเภทข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานกับประเทศคู่ภาคี²⁹

ทั้งนี้การขอใบอนุญาตทำงาน หรือ Work Permit ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะอยู่ภายใต้กฎหมายการทำงานต่างดาว และพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างดาวท พ.ศ. 2522

2.3 ข้อพิจารณาอาชีพวิศวกรกับการทำงานคนต่างดาว

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้น แรงงานต่างด้าวมียุทธิตีได้รับความสะดวกและเสรีภาพเท่าเทียมกับแรงงานในประเทศตามปฏิญญาสากลสิทธิมนุษยชน แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจ ปริมาณความต้องการแรงงาน และประโยชน์ของประชาชนในประเทศ ท าให้ปัจจุบันแรงงานต่างดาวที่เข้าเมืองต้องมีการขออนุญาตภายใต้ข้อจ ักัดตามเงื่อนไขในการท งาน

วิศวกรรมเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการก่อสร้าง อาคาร สะพาน โรงงาน รวมทั้งเทคโนโลยี และนวัตกรรมต่างๆ ต้องอาศัยความสามารถเฉพาะทางของผู้ประกอบวิชาชีพนี้ โดยเอกัตศึกษาเล่มนี้ ผู้วิจัยมีความคานึงถึง วิศวกรรมสาขาวิศวกรรมโยธา ที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคง ของเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน เป็นอย่างมาก

การสนับสนุนเรื่องเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย จากประเทศที่พัฒนาไปสู่ประเทศด้อยพัฒนา แต่จากข้อมูลเรื่องการอนุญาตให้แรงงานต่างดาวท งาน ในแต่ละประเทศมีการตั้งข้อกำหนดและเงื่อนไขไว้เพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศนั้น ๆ

²⁹ สุดาศิริ วศวงศ์, กฎหมายการท งานของคนต่างดาว, พิมพ์ครั้งที่ 1 : มิถุนายน 2555 (กรุงเทพมหานคร: ส านักพิมพ์นิติบรรณการ, 2555), หน้า 9-11.

บทที่ 3

กฎหมาย ข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศไทย

ประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community (AEC))³⁰ มีการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศในแถบอาเซียน ทั้งนี้รวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศด้วย (free flow of labour) ซึ่งมีเฉพาะแรงงานที่มีทักษะฝีมือ อย่างไรก็ตามได้มีการทำข้อตกลง MOU³¹ ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศ เช่น ประเทศเมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เปิดโอกาสให้ แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือสามารถทำงานในตำแหน่งอาชีพกรรมกรใน 24 กิจการ และคนรับใช้ในบ้าน ส่วนสัญญาติเวียดนามตำแหน่งกรรมกรเฉพาะในกิจการก่อสร้าง และประมงทะเล³² เป็นต้น ทั้งที่เป็นอาชีพที่สงวนห้ามต่างด้าวทำ ตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522

โดยวิชาชีพวิศวกรรมเป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือ ได้มีการทำข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียน ด้านบริการวิศวกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Engineering Services : MRA)³³ เป็นการเปิดโอกาสให้กับวิศวกรต่างด้าวเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรไทย โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในวิชาชีพวิศวกรรมคือ สภาวิศวกร

สภาวิศวกรเป็นนิติบุคคล³⁴ มีอิสระในการกำกับดูแลวิศวกร โดยมีอำนาจและหน้าที่ ในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พักใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต รับรองปริญญา รวมทั้งออกข้อบังคับสภาได้ เป็นต้น แต่ทั้งนี้การประกอบวิชาชีพวิศวกรรมก็ยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายอีกหลายฉบับ หมายรวมถึงกฎหมายเรื่องการหางานคนต่างด้าวในประเทศไทยด้วย โดยมีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ 39 อาชีพ เป็นความเคร่งครัดในข้อกฎหมายซึ่งมีการควบคุมวิศวกรรมโยธา (3.1) แต่

³⁰ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community - Aec)[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20150612-172511-932159.pdf> [20 พฤษภาคม 2561]

³¹ กระทรวงแรงงาน, เรื่องการตกลงให้อาชีพกรรมกรและแม่บ้านจากประเทศ CLMV สมาชิกอาเซียนท ำใน "ไทยได้" [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.mol.go.th/academician/basic_alien [20 พฤษภาคม 2561]

³² "พระราชกฤษฎีกา กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2548."

³³ สถานการณ์แรงงานต่างด้าวต่อภาพลักษณ์ของไทยในต่างประเทศ หลังเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=40879 [20 พฤษภาคม 2561]

³⁴ มาตรา 6"พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542."

ความอ่อนปรนของสภาวิศวกรกับคนต่างด้าว ในงานวิศวกรรมโยธา (3.2) ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องระหว่างข้อกำหนดและแนวปฏิบัติในงานควบคุมงานวิศวกรรมโยธา (3.3)

3.1 ความเคร่งครัดในข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมวิศวกรรมโยธา

วิศวกรรมโยธา เป็นวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม³⁵ ตามกฎกระทรวงเรื่องกำหนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พ.ศ.2550 การที่จะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาได้ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ออกโดยสภาวิศวกร หากประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาโดยไม่ได้รับอนุญาตมีความผิดตามมาตรา 45³⁶ แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร มีบทลงโทษทางอาญาตามมาตรา 71 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁷ แต่ทั้งนี้ ดังที่กล่าวมาในข้างต้นว่า ประเทศไทยมีการทำข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนด้านบริการวิศวกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Engineering Services : MRA) โดยสาระสำคัญของข้อตกลง MRA สาขาวิศวกรรมมีหลักการคือ เปิดให้วิศวกรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Engineer: ACPE) ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศอาเซียนอื่นได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้น ๆ ซึ่งบางประเทศรวมทั้งไทยกำหนดให้วิศวกรอาเซียนต้องปฏิบัติงานร่วมกับวิศวกรท้องถิ่น

วิศวกรที่ต้องการจดทะเบียนดังกล่าวต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ในแต่ละประเทศซึ่งในส่วนของประเทศไทยจะดำเนินการโดยสภาวิศวกรวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Engineer Coordinating Committee) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจาก Monitoring Committee ของประเทศสมาชิก

วิศวกรวิชาชีพต่างด้าวจดทะเบียน (Registered Foreign Professional Engineer: RFPE) หมายถึง วิศวกรวิชาชีพอาเซียน (ACPE) ที่ขอทำงานและได้รับอนุญาตโดยผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพของประเทศผู้รับให้ งานได้ โดยจะไม่เป็นการประกอบวิชาชีพเพียงอย่างเดียวแต่จะต้องประกอบวิชาชีพร่วมกับวิศวกรวิชาชีพของประเทศผู้รับหนึ่งคนหรือมากกว่า

³⁵ มาตรา 4 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542

³⁶ มาตรา 45 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542

³⁷ มาตรา 41 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542

จากข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนด้านบริการวิศวกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Engineering Services : MRA) ทำให้มีการเปิดเสรีให้วิศวกรจากประเทศอาเซียนเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ไม่จำกัดสาขา รวมทั้งวิศวกรรมสาขาโยธาที่ถูกกำหนดให้เป็นอาชีพห้ามต่างด้าวทำ แต่ทั้งนี้ก็มีเงื่อนไขกำหนดชัดเจนถึงขอบเขตอำนาจที่ไม่ให้อาณาวิศวกรต่างด้าวที่จดทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพต่างด้าว (RFPE) ประกอบวิชาชีพเพียงลาพักจึงยังคงรักษาเจตนารมณ์ของกฎหมายอาชีพสงวนห้ามคนต่างด้าวทำ แต่ทั้งนี้ในกรณีวิศวกรต่างด้าวที่มาจากประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียนมีแนวปฏิบัติอย่างไร

เอกัตศึกษาเล่มนี้ จะขอล่าวถึง แนวคิดในการกำหนดกรอบอาชีพสงวนสำหรับต่างด้าว (3.1.1) และ วิชาชีพวิศวกรรมโยธาในฐานะอาชีพสงวน (3.1.2)

3.1.1 แนวคิดในการกำหนดกรอบอาชีพสงวนสำหรับต่างด้าว

กฎหมายเรื่องการงานคนต่างด้าว มีแนวคิดในการกำหนดกรอบอาชีพสงวนสำหรับแรงงานต่างด้าวมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2484 มีการประกาศใช้กฎหมายและพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการสงวนอาชีพสำหรับคนไทยขึ้นเป็นครั้งแรก³⁸ โดยมีการกำหนดไว้ 27 อาชีพ³⁹ ต่อมาเมื่อปรับปรุงเพิ่มเติมอาชีพและวิชาชีพที่สงวนห้ามต่างด้าวทำโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 พ.ศ. 2515 มี 39 อาชีพ และได้มีการแก้ไขปรับปรุงเรื่อยมาจนกระทั่ง พ.ศ. 2560 ได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาการบริหารจัดการการงานคนต่างด้าว ซึ่งยังคงอาชีพ 39 อาชีพไว้ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพและวิชาชีพสงวนห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522 โดยเป็นอาชีพตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 พ.ศ. 2515

พระราชกฤษฎีกานี้มีสาระสำคัญเป็นการบริหารจัดการการงานของคนต่างด้าวให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศและการงานของคนต่างด้าว โดยมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเพียงพอเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการงานของคนต่างด้าวให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ⁴⁰ ดังความตามมาตรา 7 พระราชกฤษฎีกาการบริหารจัดการการงานคนต่างด้าว พ.ศ. 2560

³⁸ กองการจัดหางาน กรมการจัดหางาน, [ออนไลน์], 2545, แหล่งที่มา :

<http://www.doe.go.th/workpermit/index.htm>. [11 พฤษภาคม 2561]

³⁹ "ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 หน้า 1152 วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2484."

⁴⁰ พระราชกฤษฎีกาการบริหารจัดการการงานคนต่างด้าว พ.ศ.2560

จากมาตรา 7⁴¹ จะมีหลักการ 3 ประการ ในการห้ามคนต่างด้าวท งาน

- (1) คานึงถึงความมั่นคงของชาติ
- (2) โอกาสในการประกอบอาชีพของคนไทย
- (3) ความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้ต่างด้าวต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและการแจ้งการท างานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554⁴²

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาค ขอบใบอนุญาตท งานของคนต่างด้าวนั้น ระเบียบกรมการจัดหางานในเรื่องพิจารณาคขอใบอนุญาตท างานของคนต่างด้าวได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณากว้างๆ เอาไว้ 4 ข้อด้วยกัน

- (1) หลักเกณฑ์ความจ ว่าเป็นโดยค นึงถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
- (2) หลักเกณฑ์เรื่องการแย่งอาชีพคนไทย
- (3) หลักเกณฑ์เรื่องความมั่นคงของชาติ และ
- (4) หลักเกณฑ์เรื่องหลักมนุษยธรรม⁴³

⁴¹ พระราชก หนดการบริหารจัดการการท างานคนต่างด้าว พ.ศ.2560

มาตรา7 รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจประกาศก หนดให้านใดเป็นงานที่ห้ามคนต่างด้าวท านในท ษที่ใด เมื่อใด โดยห้ามเด็ดขาดหรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างใดเพียงใดก็ได้

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ค นึงถึงความมั่นคงของชาติ โอกาสในการประกอบอาชีพของคนไทย และความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จ ับเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

⁴² กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและการแจ้งการท างานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2554

หมวด1 ข้อ 1 ต่างด้าวซึ่งประสงค์จะขอรับใบอนุญาตตามมาตรา9 ให้ยื่นค าชตามแบบ 9 ตท.1 ท้ายกฎกระทรวงนี้ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

- (1) กรณีที่เป็นการท างานกับนายจ้างซึ่งมีภูมิล านหรือถิ่นที่อยู่ใราชอาณาจักร
- (ง) สำเนาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในกรณีที่เป็นการประกอบวิชาชีพที่กฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

⁴³ คณะผู้วิจัย ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “รายงานฉบับสมบูรณ์เรื่องศึกษากฎหมายเปรียบเทียบการควบคุมการท างานของคนต่างด้าวในประเทศไทยกับนานาประเทศ และแนวทางการพัฒนาในอนาคต”, หน้า 29. ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร , 2543.

ทั้งนี้ใบอนุญาตทำงาน หรือ Work permit หมายถึงชาวต่างชาติที่ต้องเดินทางมาทำงานในประเทศไทย เพื่อประกอบธุรกิจ กิจการ หรือลูกจ้างทุกอาชีพ ต้องยื่นขอการเปลี่ยนแปลงประเภทการลงตรา ตามกฎหมายของราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าทำงานในประเทศไทยต้องยื่นขอการเปลี่ยนแปลงประเภทการลงตราเรียบร้อยแล้วนั้น จำเป็นต้องยื่นขอใบอนุญาตทำงาน หรือ work permit เพื่อให้ทำงานในราชอาณาจักรไทยได้

เมื่อชาวต่างชาติที่ดำเนินการขอวีซ่า Non-Immigrant Visa “B” มาแล้วแต่ยังไม่ได้ยื่นขอใบอนุญาตทำงาน หรือ Work Permit สามารถยื่นขอได้ที่กรมจัดหางานกระทรวงแรงงาน ภายในระยะเวลา 90 วัน หลังจากที่ได้เดินทางถึงประเทศไทยแล้ว ตามกฎหมายที่ให้พำนักอยู่ได้ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราว⁴⁴ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

(1) คนต่างด้าวที่ยังไม่ได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงาน ให้ปฏิบัติดังนี้⁴⁵

(1.1) ติดต่อสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยประจำประเทศที่คนต่างด้าวอาศัยอยู่ เพื่อขอคำแนะนำและขออนุญาตเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (NON-IMMIGRANT VISA)

(1.2) ให้นำจ้างในราชอาณาจักรยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานแทน (แบบ ตท. 3) และเมื่อได้รับแจ้งการอนุญาตแล้ว คนต่างด้าวจึงเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อรับใบอนุญาตและทำงานได้

(2) คนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงาน ต้องปฏิบัติดังนี้

(2.1.) คนต่างด้าวที่จะขออนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน (แบบ ตท. 1) ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เข้ามาในราชอาณาจักร หรือ 30 วัน นับแต่วันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ โดยในระหว่าง

⁴⁴ "วีซ่าธุรกิจ (Non-B) และการยื่นขอ Work Permit" [ออนไลน์].แหล่งที่มา:

<https://www.visatranslationteam.com/> [22 พฤษภาคม 2561]

⁴⁵ "ค ขอรับใบอนุญาตทำงาน" [ออนไลน์].แหล่งที่มา <http://www.workpermitthai.com/workpermit-thai.htm> [22 พฤษภาคม 2561]

ขอรับใบอนุญาตให้ผู้นั้นค้าขางานไปก่อนได้ หากฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท (มาตรา 35)⁴⁶

(2.2.) คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยมีใ้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว หรือผู้เดินทางผ่าน และไม่เป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติ หรือต้องห้ามตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด จะทำงานได้ต่อเมื่อได้รับ ใบอนุญาตทำงานแล้วเท่านั้น โดยยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท. 2 (มาตรา 7, 11) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ (มาตรา 34)⁴⁷

(2.3.) คนต่างด้าวฝ่าฝืนการทำงาน ซึ่งห้ามโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

การตรากฎหมายเรื่องการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยไม่ว่าจะมีการแก้ไขออกมาก็ฉบับก็ตามจะมีหลักการเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎหมาย

3.1.2 วิชาชีพวิศวกรรมโยธาในฐานะอาชีพสงวน

ในประวัติศาสตร์การตรากฎหมายการทำงานคนต่างด้าว ปรากฏไว้ว่าในช่วงศึกสงครามแรงงานทาสเชลยเป็นแรงงานที่มาจากราษฎรของประเทศผู้แพ้สงครามที่ถูกกวาดต้อนเข้ามาเป็นแรงงานในประเทศผู้ชนะสงคราม เมื่อเข้าสู่ยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น มีชาวจีนเข้ามาทำงานโยธาและรับจ้างแบกหามจำนวนมาก เมื่อเข้าสู่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นยุคเศรษฐกิจของประเทศไทยรุ่งเรืองมีการค้าขายกับต่างประเทศมากมาย อีกทั้งมีชาวต่างชาติชาวตะวันตกเข้ามารับราชการมากขึ้น ทำให้เกิดตึก อาคาร ศิลปะแนวตะวันตกมากมาย เมื่อเหตุการณ์เป็นดังนี้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 พบว่าชาวต่างชาติที่เข้ามามีการแย่งงานคนไทย ทำให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการสงวนอาชีพสำหรับคนไทยขึ้นครั้งแรกเมื่อ ปีพ.ศ. 2484 โดยก หนดอาชีพสงวนไว้ 27 อาชีพ⁴⁸ โดยในครั้งนั้นยังไม่ก หนดให้วิชาชีพวิศวกรรมโยธาเป็นอาชีพและวิชาชีพห้ามต่างด้าวท างานในประเทศไทย แต่ต่อมาปี พ.ศ. 2515

⁴⁶ "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกอบ พ.ศ. 2560."

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน

⁴⁸ "ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 หน้า 1152 วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2484."

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ได้มีการกำหนดอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำเพิ่มเป็น 39 อาชีพ โดยมีการกำหนดวิชาชีพวิศวกรรมโยธาไว้ในประกาศด้วย

อย่างไรก็ตามวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ซึ่งเกี่ยวกับงานก่อสร้างถนน ขุดคลอง อุโมงค์ ทำให้เป็นที่คาดการณ์ได้ว่าความสำคัญของวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ว่าเป็นอาชีพที่เกี่ยวกับความมั่นคง และการแย่งงานคนไทยได้ว่าด้วยวิศวกรรมโยธาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคของประเทศ

จึงมีการกำหนดให้เป็นวิชาชีพที่สงวนห้ามต่างด้าวทำ โดยถูกกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา กำหนดในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 พบว่ามีการระบุถึง

“(29) งานในวิชาชีพวิศวกรรม สาขาวิศวกรรมโยธา ที่เกี่ยวกับงานออกแบบและคำนวณ จัดระบบวิจัย วางโครงการทดสอบ ควบคุมการก่อสร้าง หรือให้คำแนะนำ ทั้งนี้ ไม่รวมงานที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษ”⁴⁹

ทั้งนี้ตามความใน คำว่า ชานาญพิเศษ หรือเรียกอีกคำว่า “ผู้เชี่ยวชาญทักษะสูง”⁵⁰ โดยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติ ของผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะสูงที่เข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายในประเทศไทย มีดังนี้

- (1) มีเงินเดือนไม่น้อยกว่า 200,000 บาท/เดือน หรือเทียบเท่า (ไม่รวมค่าตอบแทนอื่น)
- (2) มีสัญญาจ้างหรือสัญญาบริการ ซึ่งมีระยะเวลาเหลืออยู่ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือหลักฐานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ
- (3) ต้องได้รับการรับรองความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- (4) กิจการที่ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจะต้องได้รับการรับรองว่าเป็นธุรกิจในอุตสาหกรรมเป้าหมายในประเทศไทย โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

หากมีคุณสมบัติครบดังนี้ แรงงานต่างด้าว สามารถขอ SMART VISA⁵¹ ได้ เพื่อนำไปขอใบอนุญาตการทำงาน Work Permit ดังที่ปรากฏในข้อ 1 แห่งประกาศกระทรวงแรงงานเรื่องการ

⁴⁹ ข้อ 29"พระราชกฤษฎีกา กำหนดในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522."

⁵⁰หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของสมาร์ทวิซ่า [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.boj.go.th/newboi/index.php?page=detail_smart_visa2 [29 พฤษภาคม 2561]

⁵¹ "ประกาศกระทรวงแรงงานเรื่องการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรได้รับยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาการบริหารจัดการกาทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 ส าหรับผู้เชี่ยวชาญ ทักษะสูง นักลงทุน และผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้น."

อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรได้รับยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 สำหรับผู้เชี่ยวชาญทักษะสูง นักลงทุนและผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้น

อย่างไรก็ตาม บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่รับรองคุณสมบัติของผู้ขอ การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ (“Smart Visa”) นั้น เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ตามความในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2561

ดังนั้นแล้วจึงเห็นได้ว่าประเทศไทยยังไม่เปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ยกเว้นผู้ชำนาญพิเศษ เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การวางผังเมือง การสร้างอาคาร สะพาน อุโมงค์ และเกี่ยวกับสาธารณสุขโรคของประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่ต้องกำกับ ดูแลรวมให้สอดคล้องตามกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการก่อสร้าง แต่ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยต้องการองค์ความรู้และวิทยาการจากต่างประเทศ จึงได้มีข้อยกเว้นหากเป็นโครงการที่ต้องอาศัยความรู้ที่ต้องใช้ความชำนาญพิเศษ

3.2 ความอ่อนปรนของสภาวิศวกรกับคนต่างด้าว ในงานวิศวกรรมโยธา

เนื่องจากวิศวกรรม เป็นวิชาชีพเฉพาะทางจึงอยู่ภายใต้การดูแลของ “สภาวิศวกร” ซึ่งมีพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 กฎกระทรวงและข้อบังคับของสภาวิศวกรควบคุมไว้ โดยพระราชบัญญัติวิศวกรได้ให้ความสคัญแก่จรรยาบรรณวิศวกรมาก ซึ่งการประกอบวิชาชีพจะประสบความสำเร็จได้วิศวกรต้องถึงพร้อมในปัจจัย 2 ประการคือ ต้องมีความรู้ความสามารถในหลักปฏิบัติและวิชาการ ก็จะต้องประกอบวิชาชีพให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดี คือต้องมีการควบคุมความประพฤติด้วย “จรรยาบรรณวิศวกร” หรือประมวลความประพฤติของวิศวกร⁵²

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 ได้ให้คานียาม “วิชาชีพวิศวกรรม” ไว้ว่า “วิชาชีพวิศวกรรมในสาขาวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเหมืองแร่ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรม

⁵² ชัชวาลย์ คุณคำชู, การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรรมพิเศษ เอกสารประกอบการอบรม (กรุงเทพฯ: สภาวิศวกร), หน้า 21.

อุตสาหกรรม และสาขาวิศวกรรมอื่นๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวง”⁵³ และกำหนด “วิชาชีพวิศวกรรมควบคุม”⁵⁴ แบ่งเป็น 7 สาขาซึ่งมีผลกระทบต่อสังคม ประชาชน และประเทศชาติ สภาวิศวกรจึงกำหนดให้ เป็นสาขาควบคุมเพื่อคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

การประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ซึ่งมี 4 ระดับ คือ

- (1) ระดับวุฒิวิศวกร สัญชาติไทย
- (2) ระดับสามัญวิศวกร สัญชาติไทย
- (3) ระดับภาคีวิศวกร สัญชาติไทย
- (4) ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ⁵⁵ สัญชาติไทยและต่างด้าว

ขอบเขตความสามารถในแต่ละลักษณะมีความแตกต่างกันออกไป ระดับวุฒิวิศวกร จะสามารถทำงานได้ทั้งหมด 6 ลักษณะงานตามกฎกระทรวง ตามรูปภาพประกอบ

1. ข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา พ.ศ. 2551
ขอบเขตความสามารถแบ่งตามประเภทของงานได้ดังต่อไปนี้

1. อาคาร

งาน	ภาคีวิศวกร	สามัญวิศวกร	วุฒิวิศวกร
(1) งานให้คำปรึกษา	ทำไม่ได้	ทำไม่ได้	
(2) งานวางโครงการ			
(3) งานออกแบบและคำนวณ	<ul style="list-style-type: none"> > มีความสูงไม่เกิน 3 ชั้น หรือ > พื้นดินชั้นที่มีระดับสูงไม่เกิน 5 เมตร หรือ > มีจำนวนอาคารทั้งหมด 	ทำได้ทุกขนาด	ทำได้ทุกขนาด
(4) งานควบคุมการก่อสร้างหรือการติดตั้ง	มีความสูงไม่เกิน 8 ชั้น		
(5) งานพิจารณาตรวจสอบ			
(6) งานอำนวยความสะดวก	ทำได้ทุกขนาด		

2. อาคารสาธารณะ

งาน	ภาคีวิศวกร	สามัญวิศวกร	วุฒิวิศวกร
(1) งานให้คำปรึกษา	ทำไม่ได้	ทำไม่ได้	
(2) งานวางโครงการ			
(3) งานออกแบบและคำนวณ			
(4) งานควบคุมการก่อสร้างหรือการติดตั้ง	มีความสูงไม่เกิน 8 ชั้น		
(5) งานพิจารณาตรวจสอบ			
(6) งานอำนวยความสะดวก	ทำได้ทุกขนาด		

หมายเหตุ ตารางนี้จัดทำขึ้นเพื่อความสะดวกในการอ้างอิงข้อมูลเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงเป็นแหล่งข้อมูลอื่นๆได้

รูปภาพ 1 ตารางขอบเขตงานวิศวกรรมโยธา⁵⁶

จากรูปภาพ 1 ได้เห็นว่า ขอบเขตของวิศวกรรมโยธา ในแต่ละระดับมีขอบเขตอำนาจที่แตกต่างกันไป จากการให้ใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ผู้วิจัยศึกษาถึง กรอบอำนาจของ

⁵³ "พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542."

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน

⁵⁵ มาตรา46 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542

⁵⁶ "กฎกระทรวงก หนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พ.ศ. 2550."

สภาวิศวกรกับการออกใบอนุญาตให้กับการประกอบวิชาชีพวิศวกรในประเทศไทย (3.2.1) และกรอบ
การทำงานของวิศวกรต่างดาว: ใบอนุญาตวิชาชีพระดับภาคีวิศวกรพิเศษ (3.2.2)

3.2.1 กรอบอำนาจของสภาวิศวกรกับการออกใบอนุญาตให้กับการประกอบวิชาชีพ วิศวกรในประเทศไทย

ตามความในพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 มาตรา 8 กล่าวไว้ว่า อำนาจหน้าที่ของสภา
วิศวกร มีดังนี้⁵⁷

- (1) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม
- (2) สั่งพักใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต
- (3) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม
- (4) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม
- (5) เสนอแนะรัฐมนตรี การตั้ง และการเลิก สาขาวิศวกรรมควบคุม
- (6) ออกข้อบังคับต่าง ๆ ของสภาวิศวกร

อำนาจของสภาวิศวกรดังที่ได้กล่าวข้างต้นมีความสำคัญมากที่สุดก็คือการออกกฎเกณฑ์ เพื่อกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมทุกสาขา ทั้งที่เป็นวิศวกรรมควบคุมและวิศวกรรมสาขาอื่น ๆ ซึ่งกฎเกณฑ์นี้สภาวิศวกรได้ประกาศใช้ในปัจจุบัน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 กำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2543⁵⁸ ด้วยมุ่งหมายให้การประกอบวิชาชีพวิศวกรรมเป็นที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้แล้วอำนาจของสภาวิศวกรมีความสำคัญก็คือการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

เนื่องจากงานวิศวกรรมควบคุมถือเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก ผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งจะต้องปฏิบัติงานตาม

⁵⁷ ชัชวาลย์ คุณค้ำ ขู การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษ เอกสารประกอบการอบรม, (กรุงเทพฯ : สภาวิศวกร), หน้า 32.

⁵⁸ ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ.2543

มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพวิศวกรรม⁵⁹ ทั้งนี้ปัจจุบันสภาวิศวกรมีจำนวนสมาชิกที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ดังรูปภาพประกอบ

จำนวนสมาชิก และใบอนุญาต

จำนวนสมาชิก

ประเภท	จำนวน
สมาชิกสามัญ	158,052
สมาชิกวิสามัญ	3,580
รวม	161,632

จำนวนใบอนุญาต

ระดับ / สาขา	โยธา	เครื่องกล	ไฟฟ้า งานไฟฟ้า กำลัง	ไฟฟ้า งานไฟฟ้า สื่อสาร	อุตสาหกรรม	เหมืองแร่	สิ่ง แวดล้อม	เคมี	เหมืองแร่ งาน เหมืองแร่	เหมืองแร่ งานโลหะ การ	รวม
วุฒิวิศวกร	1,805	688	1,003	65	139	73	97	39	63	9	3,981
สามัญวิศวกร	8,938	2,773	4,114	132	425	9	370	126	182	8	17,077
ภาคีวิศวกร	48,721	23,281	29,661	4,897	8,392	9	3,787	2,307	326	101	121,482
ภาคีวิศวกรพิเศษ	2,023	580	726	221	62	2	55	19	12	2	3,702
รวม	61,487	27,322	35,504	5,315	9,018	93	4,309	2,491	583	120	146,242

ข้อมูล ณ วันที่ : 07 เม.ย. 2561

รูปภาพที่ 2 : จำนวนสมาชิกที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม⁶⁰

จากข้อมูลล่าสุดจาก สภาวิศวกร ได้สรุป จำนวนสมาชิกที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมระดับต่างๆ ไว้ โดยข้อมูล ณ วันที่ 07 เมษายน พ.ศ. 2561 ดังรูปภาพที่ 2

จากรูปภาพจะพบว่า สมาชิกที่เป็นวิศวกรรมสาขาโยธา มีผู้ยื่นขอระดับภาคีวิศวกรพิเศษถึง 2,023 คน เป็นการแสดงให้เห็นว่า สภาวิศวกรเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีได้จบการศึกษาด้านวิศวกรรมโยธา รวมทั้งคนต่างด้าว มีสิทธิได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาตามลักษณะงานที่ผู้ขอขึ้นผลงาน โดยรวมถึงงานออกแบบและคานงานที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในเล่มนี้ด้วย

ทั้งนี้ จะขอกล่าวถึงวิชาชีพวิศวกรรมโยธา (3.2.1.1) และ วิชาชีพวิศวกรรมโยธาใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษ (3.2.1.2)

⁵⁹ ชัชวาลย์ คุณค้ำ าชู การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษ เอกสารประกอบการอบรม, (กรุงเทพฯ : สภาวิศวกร), หน้า 78.

⁶⁰ สภาวิศวกร.จ านวนสมาชิกและใบอนุญาต [ออนไลน์],2561 แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=915>. [07 เมษายน 2561]

3.2.1.1 วิชาชีพวิศวกรรมโยธา

หลักการพิจารณาคุณสมบัติวิชาชีพวิศวกรรมโยธาที่ถือสัญชาติไทย⁶¹ แบ่งระดับ ออกเป็น (ก) ระดับภาคีวิศวกร (ข) ระดับสามัญวิศวกร และ (ค) ระดับวุฒิวิศวกร ซึ่งในแต่ละระดับมี คุณสมบัติดังนี้

(ก) ระดับภาคีวิศวกร⁶²

- 1) เป็นผู้มีสัญชาติไทย
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
- 3) สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สภาวิศวกรรับรอง
- 4) มีผลการศึกษาเป็นไปตามแผนการเรียนที่ได้รับการอนุมัติหลักสูตร
- 5) เป็นสมาชิกสภาวิศวกร
- 6) ผ่านการทดสอบความรู้ในหมวดวิชาพื้นฐานทางด้านวิศวกรรมและหมวด

วิชาวิศวกรรมหลักเฉพาะสาขา

- 7) ผ่านการอบรมและทดสอบความรู้เกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบ

วิชาชีพ

(ข) ระดับสามัญวิศวกร⁶³

- 1) เป็นผู้มีสัญชาติไทย
- 2) เป็นวิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมระดับภาคีไม่น้อยกว่า 3 ปี และ ประกอบวิชาชีพทางด้านวิศวกรรมควบคุมสาขาโยธาทันทีอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 3) เป็นสมาชิกสภาวิศวกร
- 4) มีบัญชีแสดงผลงาน ที่มีความชัดเจนว่ามีการเสริมสร้างประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพควบคุมตลอด 3 ปี ไม่น้อยกว่า 2 งาน
- 5) ขอบเขตงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพมีมากกว่า ระดับภาคีวิศวกร

⁶¹ คานาย อภิปรัชญาสกุล. คู่มือวิศวกร *Engineer Handbook*. พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ.2556. กรุงเทพฯ บริษัท ไฟกัสมิเดีย แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด 2556. หน้า 100-101

⁶² สภาวิศวกร, คุณสมบัติภาคีวิศวกร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=212> [07 เมษายน 2561]

⁶³ สภาวิศวกร, คุณสมบัติสามัญวิศวกร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=213> [07 เมษายน 2561]

(ค) ระดับวุฒิวิศวกร⁶⁴

- 1) เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย
- 2) เป็นวิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมระดับสามัญไม่น้อยกว่า 5 ปี และ ประกอบวิชาชีพทางด้านวิศวกรรมควบคุมสาขาโยธาทันทีต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 3) เป็นสมาชิกสภาวิศวกร
- 4) มีแบบแสดงปริมาณและผลงานในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับสามัญวิศวกร ไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยผู้รับรองผลงานเป็นวิศวกรระดับวุฒิวิศวกร
- 5) ขอบเขตงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพสามารถประกอบวิชาชีพได้ทุกขนาด ทุกประเภท

กล่าวถึงการก่อสร้างอาคารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่วิศวกรโยธาต้องนำการออกแบบและคำนวณไปยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อตรวจแบบแปลน ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในมาตรา 28 บัญญัติว่า "ในกรณีที่ผู้คำนวณแบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนและรายการคำนวณที่ได้ยื่นมาพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตกระทำโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาแต่เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับรายการคำนวณ" ว่าด้วยเมื่อเป็นวิศวกรโยธาต่างต่างลงนามรับรองการออกแบบและคำนวณอาคาร ไปยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น จะมีความเสี่ยงเพียงไรเมื่อตามบทบัญญัติ เจ้าพนักงานไม่ตรวจเกี่ยวกับรายการคำนวณเพียงเพราะ มีใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามขอบเขตที่ได้รับแล้ว

3.2.1.2 วิชาชีพวิศวกรรมโยธา ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ คือบุคคลที่ไม่ได้จบหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์โดยตรง ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านวิชาชีพวิศวกรรมตามลักษณะงานและสาขาวิศวกรรมควบคุมที่ยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษ ทั้งนี้รวมถึงวิศวกรต่างต่างที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานตรงกับลักษณะงานที่ยื่นขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

⁶⁴ สภาวิศวกร, คุณสมบัติวุฒิวิศวกร (ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=214> [07 เมษายน 2561]

เช่นกัน โดยระดับภาคีวิศวกรพิเศษ สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ทุกระดับ ตามผลงานที่วิศวกรผู้นั้นมีประสบการณ์ โดยไม่จำกัดเฉพาะคนสัญชาติไทยเท่านั้น รวมไปถึงต่างด้าวที่มีผลงาน รวมทั้งประสบการณ์ตรงตามคุณสมบัติที่สภาวิศวกรกำหนด ดังปรากฏในรูปภาพ

ระดับใบอนุญาต และขอบเขตความสามารถ

ระดับใบอนุญาตฯ	ขอบเขตความสามารถ										
วุฒិวิศวกร	ทำได้ทุกงาน ทุกประเภท และทุกขนาด										
สามัญวิศวกร	}	งานประเภทและขนาดที่ทำได้เป็นไปตามขอบบังคับสภาวิศวกร									
ภาคีวิศวกร		งานประเภทและขนาดที่ทำได้เป็นไปตามขอบบังคับสภาวิศวกร									
ภาคีวิศวกรพิเศษ	ทำได้เฉพาะตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตฯ เท่านั้น										

	งานให้คำปรึกษา
	งานวางโครงการ
	งานออกแบบและคำนวณ
	งานควบคุมการสร้างหรือการผลิต
	งานพิจารณาตรวจสอบ
	งานอำนวยความสะดวก

รูปภาพที่ 3 ระดับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม⁶⁵

- (1) งานให้คำปรึกษา (งานของวุฒิวิศวกร)
- (2) งานวางโครงการ (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร)
- (3) งานออกแบบ / คำนวณ (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร, งานของภาคีวิศวกร)
- (4) งานควบคุมการสร้าง / การผลิต (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร, งานของภาคีวิศวกร)
- (5) งานพิจารณาตรวจสอบ (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร, งานของภาคีวิศวกร)

⁶⁵ ชัชวาลย์ คุณค้ำ ขู การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษ เอกสารประกอบการอบรม, (กรุงเทพฯ : สภาวิศวกร), หน้า 46.

(6) งานอำนวยการใช้ (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร, งานของภาคีวิศวกร)⁶⁶

1) ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษ⁶⁷ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกสภาวิศวกร

(ก) ผู้ขอรับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษ จะต้องมีความรู้และประสบการณ์ตรงกับลักษณะงาน

(ข) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิศวกรรมศาสตร์หรือเทียบเท่าขึ้นไป และจะต้องมีผลงานในลักษณะที่ยื่นขอ ไม่น้อยกว่าสองปี

(ค) วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือเทียบเท่าที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิศวกรรม ที่ผู้ยื่นขอจะต้องมีผลงานและประสบการณ์ตรงกับลักษณะงานที่ขอ ไม่น้อยกว่า 4 ปี

(ง) วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิศวกรรม ที่ผู้ยื่นขอจะต้องมีผลงานและประสบการณ์ตรงกับลักษณะงานที่ขอ ไม่น้อยกว่า 6 ปี

(จ) วุฒิประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าในสาขาอื่นที่ไม่เกี่ยวกับวิชาชีพวิศวกรรมหรือวุฒิ ต่ำกว่า ระดับประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ (ปวช.) จะต้อง มีผลงานในลักษณะงานที่ยื่นขอ ไม่น้อยกว่า 10 ปี

(2) ผู้ขอรับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษ สามารถยื่นเรื่องขอรับใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งลักษณะงานเท่าที่มีความรู้ความชำนาญในด้านนั้น ๆ ถ้าประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกรพิเศษในงานลักษณะอื่น ๆ อีก ให้ยื่นขอใหม่

(3) เมื่อผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณาให้คณะอนุกรรมการเป็นผู้พิจารณา สอดส่องภาษาณ์ และ/ หรือ ส่งทดสอบข้อเขียน ผู้ที่ไม่ผ่านการสอดส่องภาษาณ์หรือการทดสอบข้อเขียน

⁶⁶ การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=215> [07 เมษายน 2561]

⁶⁷ สภาวิศวกร, คุณสมบัติภาคีวิศวกรพิเศษ (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=215> [07 เมษายน 2561]

หากประสงค์จะยื่นขอรับใบอนุญาตในงานลักษณะเดิม สามารถยื่นคำขอใหม่ได้ภายหลังจากวันที่ยื่น
คำขอครั้งก่อนไม่น้อยกว่าหกเดือน

(4) การทดสอบความรู้ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ ให้เป็นไปตามระเบียบที่
คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนดโดยเกณฑ์การผ่านต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

(5) การอบรมและทดสอบความรู้เกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบ
วิชาชีพ ต้องสมัครภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิศวกรอนุมัติให้รับการอบรมและ
ทดสอบความรู้พร้อมๆ

(6) คณะกรรมการสภาวิศวกรพิจารณา

(7) สำนักงานสภาวิศวกรแจ้งผลการพิจารณาตามมติที่ประชุม
คณะกรรมการสภา

โดยผู้ที่ขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพระดับภาคีวิศวกรพิเศษ ไม่ได้มีระบุไว้ว่า
สงวนให้เฉพาะคนไทยเท่านั้น แต่ได้มีการเปิดโอกาสให้ต่างด้าวสามารถยื่นขอรับใบอนุญาตได้เช่นกัน
มีแต่เพียงข้อกำหนดว่า หากไม่ใช่ผู้มีสัญชาติไทย จะขอเอกสารเพิ่ม เช่น Work Permit โดยมี
หน่วยงานที่กำกับดูแลคือ กระทรวงแรงงาน

3.2.2 กรอบการทำงานของวิศวกรต่างด้าว: ใบอนุญาตวิชาชีพระดับภาคีวิศวกรพิเศษ

ทั้งนี้ขอบเขตงานของวิศวกรโยธาผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ
สามารถยื่นขอรับได้ทั้ง 6 ลักษณะงาน (เทียบเท่าความสามารถระดับวุฒิวิศวกร) อย่างไรก็ตามมีข้อ
แตกต่างลักษณะเฉพาะของวิศวกรประเภทนี้ คือยื่นขอเพียง 1 งาน ต่อ 1 ใบอนุญาตขอพิจารณา
เสนอ ซึ่งงาน 6 ลักษณะ แบ่งตามรายละเอียดดังนี้

- (1) งานให้คำปรึกษา (งานของวุฒิวิศวกร)
- (2) งานวางโครงการ (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร)
- (3) งานออกแบบ / คำนวณ (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร, งานของภาคี
วิศวกร)
- (4) งานควบคุมการสร้าง / การผลิต (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร, งานของ
ภาคีวิศวกร)
- (5) งานพิจารณาตรวจสอบ (งานของวุฒิวิศวกร, งานของสามัญวิศวกร, งานของภาคีวิศวกร)

(6) งานอำนวยการใช้ (งานของวุฒิสภา, งานของสามัญวุฒิสภา, งานของภาคีวุฒิสภา)⁶⁸

3.3 ความไม่สอดคล้องระหว่างข้อกำหนดและแนวปฏิบัติในงานควบคุมงานวิศวกรรมโยธา

ในทางปฏิบัติพบว่าวิศวกรต่างด้าว ยื่นขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษสาขาวิศวกรรมโยธา โดยทางสภาวิศวกรมีการพิจารณาและอนุญาตให้วิศวกรต่างด้าวดำเนินการโดยยื่นเรื่องแก้ไขลักษณะงานที่ทำในประเทศไทยที่ระบุใน Work Permit ให้ตรงตามลักษณะงานที่ยื่นขอ ทั้งนี้หน่วยงานที่ดูแลเรื่อง Work Permit คือกระทรวงแรงงาน ทั้งนี้พบว่าหากวิศวกรต่างด้าวได้รับ Smart Visa ระดับช ชาญการพิเศษ สามารถระบุใน Work Permit ได้ว่ากระทำการออกแบบและคำนวณอาคารอันเป็นลักษณะงานหนึ่งของวิศวกรรมโยธา ที่กฎหมายสงวนอาชีพและวิชาชีพห้ามต่างด้าวทำ ซึ่งไม่ได้มีกำหนดไว้ในข้อบังคับของสภาวิศวกรที่ชัดเจน เมื่อวิศวกรต่างด้าวได้รับการอนุมัติใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษสาขาวิศวกรรมโยธาหลังจากมีการตรวจสอบบัญชีผลงานของวิศวกรต่างด้าวแล้ว ซึ่งพบว่าวิศวกรโยธาต่างด้าวสามารถกระทำการตามลักษณะงานของวิศวกรรมโยธาตามขอบเขตที่ได้รับอนุญาตรวมทั้งการรับรองการออกแบบและคำนวณอาคาร ที่ถูกสงวนเป็นงานต้องห้ามต่างด้าวทำด้วย

การประกอบวิชาชีพของวิศวกรโยธาต้องภายใต้มาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายควบคุมอาคาร⁶⁹ กฎหมายละเมิด และหากวิศวกรโยธาไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542⁷⁰ โดยผู้เสียหายแจ้งเรื่องต่อสภาวิศวกรได้กรณีพบวิศวกรประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม (ตามมาตรา 51⁷¹) ซึ่งมีการให้

⁶⁸ การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ, [ออนไลน์]. <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=215> [07 เมษายน 2561]

⁶⁹ "พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522."

⁷⁰ "พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542."

⁷¹ มาตรา 51 พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542

มาตรา 51 บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรือพบการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมของผู้ได้รับใบอนุญาต มีสิทธิกล่าวหาผู้ได้รับใบอนุญาตผู้นั้นโดยท าเรื่องยื่นต่อสภาวิศวกร

กรรมการหรือบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมว่าผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมโดยแจ้งเรื่องต่อสภาวิศวกร

สิทธิการกล่าวหาตามวรรคหนึ่งหรือสิทธิการกล่าวโทษตามวรรคสองสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมดังกล่าวและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด

วิศวกรผู้กระทำความผิดรับบทลงโทษ ตามมาตรา 61⁷² โดยหนักสุดคือเพิกถอนใบอนุญาตและเป็นความผิดอาญา นอกจากนี้เมื่อเกิดความเสียหายจากการออกแบบและคำนวณผิดพลาดก่อให้เกิดความเสียหายต่อตัวอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง กระทั่งไปถึงประชาชนท ให้วิศวกรผู้ที่มีความผิดฐานละเมิดตามประมวลแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 421 รวมทั้งหากมีผู้เสียชีวิตจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ฐานกระทำความผิดโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

การที่ประเทศไทย ยังคงกำหนดให้วิชาชีพวิศวกรรมโยธา เป็น 1 ใน 39 อาชีพ ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติกำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 แม้จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวมาทุกฉบับ ไม่เป็นการจำกัดเสรีภาพของแรงงานต่างด้าวจนเกินไป จากข้อมูลข้างต้นพิสูจน์ได้ว่า ทุกประเทศต่างก็มีการป้องกันประชาชนในประเทศของตนจากการถูกแย่งงานจากแรงงานต่างด้าว หรือชาวต่างชาติเช่นกัน สังเกตได้จากข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการขออนุญาตทำงาน

จากเงื่อนไขในการขออนุญาตทำงานสำหรับแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรไทย จำเป็นจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายกำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 เป็นความเคร่งครัดที่ต้องปฏิบัติ แต่ทั้งนี้สภาวิศวกร ได้มีการผ่อนปรนในการให้วิศวกรโยธาต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษสามารถกระทำการต่าง ๆ ได้เหมือนกับวิศวกรโยธาคนไทย ซึ่งเป็นอาชีพและวิชาชีพสงวนสำหรับต่างด้าว

อย่างไรก็ตาม แนวทางปฏิบัติของสภาวิศวกรเป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายห้ามคนต่างด้าวทำงานในประเทศไทย ซึ่งกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

⁷² เรื่องเดียวกัน *ibid.*

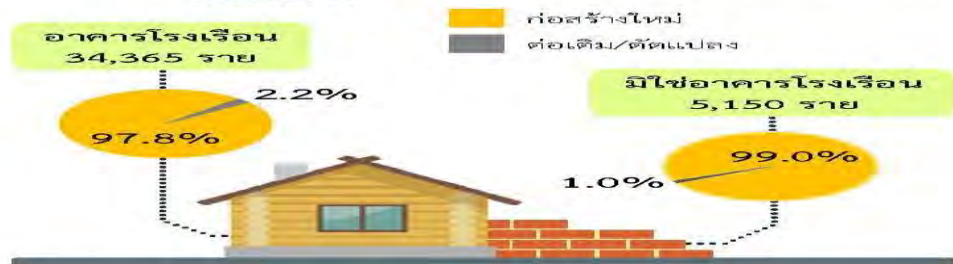
บทที่ 4

ประโยชน์และผลกระทบจากการให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร พิเศษกับวิศวกรต่างด้าว

ความเคร่งครัดในกฎหมาย ข้อบังคับ กฎระเบียบ ที่ควบคุมวิชาชีพวิศวกรรมสาขาโยธา กับหลักในทางปฏิบัตินั้นยังมีความไม่สอดคล้องกัน ว่าด้วยนโยบายของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12⁷³ แม้ในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2560 ภาครัฐจะมีการก่อสร้างลดลงแต่ในส่วนของภาครัฐวิสาหกิจกลับมีโครงการสำหรับก่อสร้างเกิดขึ้นมากมาย เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนแรงงานด้านวิศวกรรมโยธา ทั้งนี้ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนการเชื่อมต่อกับนานาชาติ และการเปิดเสรีแรงงานด้านทักษะฝีมือ จึงทำให้เกิดคำถามว่า สภาวิศวกรซึ่งกำกับดูแลวิชาชีพวิศวกรรม รวมทั้งวิศวกรต่างด้าวที่กำลังเข้ามา มากมายนั้นจะมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างไร แม้ว่าสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติจัดเก็บเกี่ยวกับเรื่อง การขออนุญาตก่อสร้างจะปรากฏแนวโน้มการก่อสร้างลดลงในไตรมาสที่ 4 ของปี 2560 (รูปภาพ 4) โดยได้มีการเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (รูปภาพ 5) พบว่าลดลง แต่มีข้อสงสัยว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยอย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นภาพรวมของธุรกิจก่อสร้างที่ผ่านมา ทำให้เข้าใจได้ว่า ประเทศไทยยังคงต้องการพัฒนาด้านวิศวกรรมโยธาเป็นอย่างมาก และข้อเท็จจริงนี้เองกลายเป็นช่องทางให้มีการนำวิศวกรโยธาต่างด้าวเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย หากแต่เมื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบในหลากหลายบริบท (4.1) และประโยชน์ในวงจำกัด (4.2) จากการที่มีการผ่อนปรนให้วิศวกรโยธาต่างด้าวกระทำการได้ดังเช่นเดียวกับวิศวกรโยธาคนไทย โดยในบทนี้จะวิเคราะห์ให้ทราบต่อไป

⁷³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, 2560

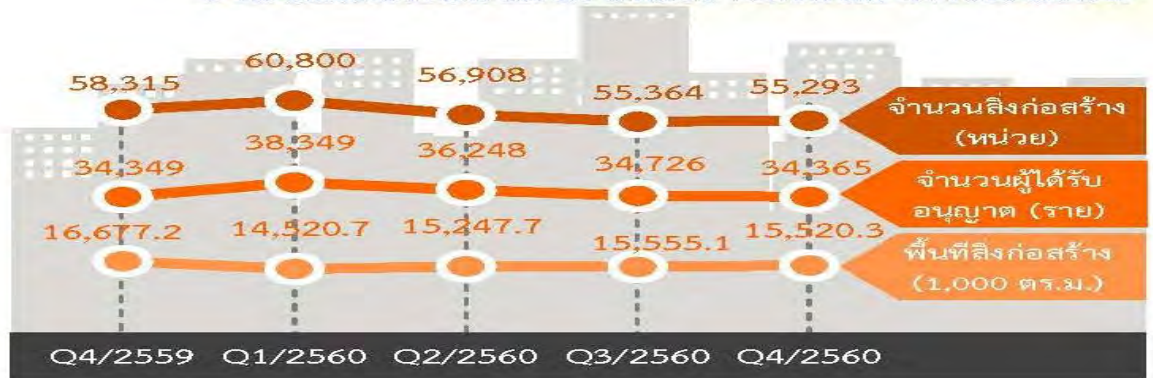
แผนภูมิ 1 จำนวนผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างใหม่ และต่อเติมหรือดัดแปลง ในไตรมาส 4/2560 ตามประเภทของสิ่งก่อสร้าง

ในไตรมาสที่ 4 ปี 2560 มีผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างรวม 39,515 ราย เป็นการได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารโรงเรียน 34,365 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.0 และไม่ใช่อาคารโรงเรียนอีก 5,150 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.0

รูปภาพที่ 4 : แผนภูมิจำนวนผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างใหม่ ในไตรมาส 4/2560⁷⁴

แผนภูมิ 2 เปรียบเทียบจำนวนผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง จำนวนและพื้นที่ของสิ่งก่อสร้างที่เป็นอาคารโรงเรียน

รูปภาพที่ 5 : เปรียบเทียบจำนวนผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง จำนวนและพื้นที่ของสิ่งก่อสร้างที่เป็นอาคารโรงเรียน⁷⁵

⁷⁴ ส. นักงานสถิติแห่งชาติ, "สรุปผลการประมวลข้อมูลพื้นที่ก่อสร้าง ไตรมาสที่ 4 ปี 2560" [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.nso.go.th/sites/2014> [25 พฤษภาคม 2561]

⁷⁵ เรื่องเดียวกัน

4.1 ผลกระทบในหลากหลายบริบท

ผลกระทบจากกรณีวิศวกรออกแบบและคานวณอาคารผิดพลาดจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยขอยกกรณีของโรงแรมที่จังหวัดนครราชสีมา “รอยัลพลาซ่าโฮเทล” เมื่อ พ.ศ. 2536 โดยมีผู้เสียชีวิต 137 คน ผลสรุปของคดีนี้คือ วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2552 ศาลอุทธรณ์จังหวัดนครราชสีมา พิพากษาให้เทศบาลเมืองนครราชสีมา และในขณะนั้นจําเลยที่ 6 คือ บริษัทผู้รับเหมาก่อสร้าง จําเลยที่ 7 คือเจ้าของบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้าง และจําเลยที่ 8 เป็นวิศวกรบริษัท ร่วมกับ จําเลยที่ 1 คือวิศวกรผู้ออกแบบและคานวณอาคาร ร่วมกันชาระค่าเสียหายชดใช้ค่าเสียหาย เป็นจํานวนเงิน 152,232,034.70 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 13 สิงหาคมเป็นต้นไป อีกทั้งในคดีอาญา ศาลได้พิพากษาให้วิศวกรผู้ออกแบบและควบคุมอาคารมีความผิดถูกลงโทษจําคุก 37 ปี ในการดํานินคดีฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย จากวันที่เหตุการณ์เกิดความเสียหาย ปี พ.ศ. 2536 แต่กว่าจะดํานินการฟ้องร้อง ดํานินคดี รวมทั้งเรียกร้องค่าเสียหาย จากวิศวกรที่ออกแบบและคานวณอาคารผิดพลาดใช้เวลานานกว่า 10 ปี เพราะ คดีได้สิ้นสุด ปี พ.ศ. 2552⁷⁶

1. กรณีโรงแรมพังถล่ม

ของโรงแรมรอยัลพลาซ่า จ.โคราช เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2536

13 สิงหาคม 2536 โรงแรมที่จังหวัดนครราชสีมา ถล่มลงมาอย่างรุนแรงและนับปล้น โดยเฉพาะส่วนที่ต่อเติมจากเดิม 3 ชั้นเป็น 6 ชั้น คงเหลือไว้เฉพาะอาคารสร้างใหม่ ด้านหน้าส่วนที่เป็นโถงลิฟท์ ส่วนด้านในซึ่งเป็นอาคารที่ต่อเติมจาก 3 ชั้น เป็น 4 ชั้น ได้ถูกหุดให้พังทลายเข้าส่วนกลาง การพังทลายจะมีลักษณะที่เสาถูกทะลายจนหมดทุกชั้น ทำให้พื้นและคานของอาคารทั้ง 6 ชั้น ร่วงลงมากองซ้อนๆ กัน เหลือความสูงเพียงประมาณ 5 เมตร เท่านั้น ในขณะที่เกิดเหตุได้มีผู้อยู่ในอาคาร 379 คน

รูปภาพที่ 6 กรณีโรงแรมพังถล่ม⁷⁷

⁷⁶ ค พิพากษาศาลฎีกา ที่ 3793/2543

⁷⁷ สนั่น ศิริอ่อน, "จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม(Case Study)" [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

ความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์เพียงเหตุการณ์เดียวดังกล่าวนี้ เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นผลกระทบต่อประเทศในหลายบริบท ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาในการเยียวยาความเสียหายในอนาคต (4.1.1) ปัญหาทางเศรษฐกิจ (4.1.2) ปัญหาทางสังคม (4.1.3) ปัญหาทางความมั่นคง (4.1.4)

4.1.1 ปัญหาในการเยียวยาความเสียหายในอนาคต

ผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดจากอาคารถล่มเพราะวิศวกรออกแบบและคำนวณผิดพลาด คือการที่ต้องมีการหาผู้กระทำความผิด ที่ทำให้เกิดความสูญเสีย ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ที่บางครั้งเป็นความสูญเสียที่เกินกว่าจะประเมินความเสียหายเป็นเงินได้ ทำให้ต้องมีการเยียวยารักษาผู้ประสบเหตุ และครอบครัวอีกทั้ง ขั้นตอนการสืบสวน พิสูจน์ และหาหลักฐานใช้เวลานาน

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีอาคารถล่ม อันมีสาเหตุมาจากวิศวกรโยธา เป็นจ นวนมาก แม้ว่าทางสภาวิศวกรจะมีการอบรมจรรยาบรรณให้กับวิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ในทุกระดับก็ตาม อันเป็นเหตุให้คาดการณ์ได้ว่า วิศวกรโยธาต่างด้าวเมื่อมีความผิดพลาดอันเกิดจากการรับรองออกแบบและคำนวณอาคารการติดตามมารับความผิดเป็นไปได้ยากมากกว่าวิศวกรโยธาไทย จึงเกิดเป็นปัญหาในการเยียวยาในอนาคตได้

4.1.2 ปัญหาทางเศรษฐกิจ

ผลกระทบจากการที่วิศวกรโยธาออกแบบและคำนวณอาคารผิด ทำให้เกิดความเสียหายกับตัวอาคารที่สร้างจนถึงพังถล่ม ทำให้เกิดความเสียหาย เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจในเรื่องภาพลักษณ์ รวมทั้งภาพลักษณ์ต่อประเทศในด้านการลงทุนจากนักลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งภาคเอกชนกำลังเร่งขยายการก่อสร้าง เห็นได้จากการที่มี โครงการคอนโดมิเนียมเกิดขึ้นมากมาย ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งวิศวกรโยธามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เมื่อสภาวิศวกร มีการผ่อนปรนในการอนุญาตใบประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ นั้นเป็นความไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติว่าเมื่อวิศวกรโยธาต่างด้าวผู้ได้รับใบอนุญาตฯ ระดับภาคีวิศวกรพิเศษนี้ กระทำการออกแบบและคำนวณอาคาร ได้ ปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จำเป็นจะต้อง คำนึงถึง

4.1.3 ปัญหาทางสังคม

เมื่ออาคารเกิดความเสียหายพังถล่มลงมา นอกจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ดังที่กล่าวมา ยังคงกระทบถึงสังคม ในการมีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ และครอบครัว รวมทั้ง ปัญหาสุขภาพ และการจ้างงาน การขาดประโยชน์จากการทำงาน หากพิจารณาจากการประสบเหตุการณ์อาคารพังถล่มลงมา อีกทั้งยังเป็นกรณีที่วิศวกรโยธาต่างด้าว เข้ามาแย่งงานวิศวกรโยธาคนไทย ทั้งนี้ไม่ได้ขาดแคลนเมื่อดูจาก จำนวนสมาชิกผู้ได้รับใบอนุญาตที่สภาวิศวกร⁷⁸เปิดเผย

4.1.4 ปัญหาทางความมั่นคง

ภาพลักษณ์ของประเทศด้านความมั่นคง เป็นเรื่องสำคัญที่คง คำนึง ว่าหากวิศวกรโยธาต่างด้าว กระทบ ภาครัฐโดยล พัง แล้วเกิดความเสียหายจากอาคารถล่ม การด ามินคดีฟ้องร้องที่ใช้เวลานานเปิดโอกาสให้วิศวกรโยธาต่างด้าวผู้ออกแบบและค ำนวนอาคารผิดพลาด เดินทางออกนอกประเทศไทยไปได้ และเป็นเรื่องยากที่จะตามตัวมารับผิด อีกทั้งเกิดความไม่น่าเชื่อถือในการลงทุนในประเทศไทย ซึ่งในยุคดิจิทัลความเสียหายและภาพลักษณ์จะมีการเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

4.2 ประโยชน์ในวงจำกัด

การที่ประเทศไทยเปิดเสรีทางด้านแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการให้เม็ดเงินลงทุนจากประเทศเข้ามาเพิ่มมากขึ้นเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยประโยชน์จากการที่สภาวิศวกรผ่อนปรนให้วิศวกรโยธาต่างด้าวได้รับอนุญาตให้กระทำการรับรองออกแบบและคำนวณได้นั้น โดยประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับคือ ด้านผู้ประกอบการ (4.2.1) และเทคโนโลยีจากวิศวกรต่างด้าว (4.2.2)

⁷⁸ สภาวิศวกร.จ ำนวนสมาชิกและใบอนุญาต [ออนไลน์],2561 แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=915>. [07 เมษายน 2561]

4.2.1. ผู้ประกอบการ

ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับคือผู้ประกอบการที่รับแรงงานต่างด้าวที่มีค่าแรงที่ถูกกว่าค่าแรงคนไทย อีกทั้งวิศวกรต่างด้าวยังมีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีที่หลากหลายสามารถเพิ่มศักยภาพและสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการแข่งขันในด้านศักยภาพการทางานระหว่างวิศวกรไทยกับวิศวกรต่างด้าว เพื่อประโยชน์ต่อธุรกิจของผู้ประกอบการให้ได้รับประโยชน์สูงสุด เช่น วิศวกรต่างด้าวชาวอินเดียที่มีค่าแรงที่ต่ำแต่มีศักยภาพเทียบเท่าหรือสูงกว่าด้วยประสบการณ์เมื่อเทียบกับวิศวกรไทยจบใหม่ เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการคนไทย และแม้แต่ผู้ประกอบการที่เป็นนักลงทุนจากต่างประเทศก็ได้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้เช่นกัน ดังรูปภาพประกอบอัตราเงินเดือนพื้นฐานกลุ่มวิชาชีพวิศวกรรม

อัตราเงินเดือนพื้นฐานกลุ่มวิชาชีพวิศวกรรมโดยแยกเป็นช่วงๆ ละ 5 ปี
อัตราเงินเดือนพื้นฐานกลุ่มวิชาชีพวิศวกรรม

ปริญญาตรี

ประสบการณ์ (ปี)	อัตราเงินเดือนพื้นฐาน (บาท/เดือน)
5 - 10	23,400 - 31,500
11 - 15	33,500 - 42,500
16 - 20	45,100 - 57,200
21 - 25	60,700 - 77,000
26 - 30	81,700 - 103,700
มากกว่า 30 ปี	110100

ปริญญาโท

ประสบการณ์ (ปี)	อัตราเงินเดือนพื้นฐาน (บาท/เดือน)
5 - 10	31,100 - 41,200
11 - 15	43,600 - 54,500
16 - 20	57,700 - 72,200
21 - 25	76,300 - 95,500
26 - 30	101,00 - 126,500
มากกว่า 30 ปี	133800

ปริญญาเอก

ประสบการณ์ (ปี)	อัตราเงินเดือนพื้นฐาน (บาท/เดือน)
5 - 10	48,300 - 61,400
11 - 15	64,400 - 78,100
16 - 20	81,900 - 99,200
21 - 25	104,100 - 126,200
26 - 30	132,400 - 160,400
มากกว่า 30 ปี	168300

รูปภาพที่ 7 : อัตราเงินเดือนพื้นฐานกลุ่มวิชาชีพวิศวกรรม⁷⁹

⁷⁹ สภาวิศวกร, "ผลส รวจอัตราเงินเดือนพื้นฐานวิชาชีพวิศวกรรม" [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/download/documents/14-8-2558/4.pdf> [22 พฤษภาคม 2561]

จากตารางเปรียบเทียบอัตราเงินเดือนพื้นฐานของแสดงให้เห็นว่า แม้เงินเดือนตามเกณฑ์ที่ทางสภาวิศวกรสำรวจมานาน วิศกรไทยที่มีประสบการณ์จะได้เงินเดือนที่สูงกว่าวิศวกรต่างด้าวจากบางประเทศที่มีประสบการณ์เท่ากัน ผู้ประกอบการจึงได้ประโยชน์ด้านนี้

4.2.2 เทคโนโลยีจากวิศวกรต่างด้าว

การที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ เป็นการเปิดโอกาสให้ มีการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ ซึ่งมีเฉพาะบางประเทศเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น วิศวกรต่างด้าวที่มาจากประเทศญี่ปุ่น จะนำความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบและคำนวณ รวมทั้งควบคุมงานก่อสร้าง โดยคำนึงถึง หากมีกรณีแผ่นดินไหวเกิดขึ้นตัวอาคารต้องมีเทคโนโลยีอย่างไรเข้ามาประกอบบ้าง เป็นต้น

จากข้อมูลการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและประโยชน์จากการให้วิศวกรต่างด้าว ได้รับอนุญาตให้ทำงานในวิศวกรรมโยธา พบว่ามีผลกระทบต่อประเทศไทยมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ แต่ทั้งนี้ หากทางสภาวิศวกรมีข้อบังคับที่ระบุชัดเจนถึงแนวทางปฏิบัติว่าจำกัดไม่ให้วิศวกรต่างด้าวกระทำการ ได้โดยลาพัก โดยต้องมีวิศวกรโยธาคนไทยกำกับดูแลหรือมีการรับรองการออกแบบและคำนวณจาก วิศวกรโยธาต่างด้าวด้วย รวมทั้ง หากว่ามีใน พระราชบัญญัติอาคาร พ.ศ. 2522 จะมีการเพิ่มข้อบังคับ ในมาตรา 28 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจดูแบบแปลนถึงวิธีการค ำณวนในการออกแบบตัวอาคารด้วย เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดมากขึ้น

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุปการศึกษา

จากการศึกษากฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งแนวคิด หลักการต่างๆ พบว่า การที่วิชาชีพวิศวกรรมสาขาโยธาที่สงวนไว้สำหรับคนไทยนั้น เป็นหลักการความคิดที่มองถึงความมั่นคงของประเทศชาติ แม้ว่าหลักความต้องการแรงงานต่างด้าวที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญในการที่สภาวิศวกร เปิดเสรีภาพให้วิศวกรโยธาต่างด้าว เข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทยได้ แต่จากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ สังคมและประเทศ แล้ว วิชาชีพวิศวกรรมโยธายังควรสงวนไว้ให้เฉพาะคนไทยเท่านั้น

จากการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและประโยชน์ที่มีการอนุญาตให้วิศวกรโยธาต่างด้าวระดับภาคีวิศวกรพิเศษกระทำการรับรองออกแบบและคำนวณอาคารได้นั้น แม้จะมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ และเศรษฐกิจ แต่ผลกระทบจากความเสียหายของการออกแบบและคำนวณผิดพลาดจากวิศวกรโยธาต่างด้าวนั้นมีมากมาย

5.2 ข้อเสนอแนะ

ควรจะมีการจำกัดขอบอานาณลักษณะงานที่อนุญาตให้วิศวกรต่างด้าวทำงานไม่ให้ขัดกับกฎหมายการทำงานคนต่างด้าว โดยมีการระบุไว้ให้ชัดเจนในกฎกระทรวงวิชาชีพวิศวกรรมถึงการพิจารณาคุณสมบัติวิศวกรต่างด้าว ที่มาทำการยื่นขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพระดับภาคีวิศวกรพิเศษและถึงแม้ว่า มีข้อยกเว้นส สำหรับวิศวกรรมโยธาที่ช านาณงานพิเศษ แต่ไม่สามารถรับรองได้แน่ชัดว่าจะไม่เกิดความผิดพลาดจากการออกแบบและค านวณอาคารจากวิศวกรโยธาต่างด้าวผู้ช านาณงานพิเศษ และเมื่อเกิดความเสียหายเกิดปัญหาฟ้องร้องเยียวยากันในอนาคต อีกทั้งเป็นการยากที่ ให้วิศวกรผู้นั้นมารับผิดหา จึงเห็นสมควรให้แก้ไขขอบเขตอานาณที่ระบุในกฎกระทรวงวิชาชีพวิศวกรรมไม่ให้วิศวกรต่างด้าวสาขาวิศวกรรมโยธากระท การได้ หรืออีกแนวทางหนึ่งคือหากกระท การได้ ต้องอยู่ภายใต้การรับรองจากวิศวกรโยธาคนไทยไม่ให้มีอ านาณกรท การด้อยล าท

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

คานข อภิปรัชญาสกุล. คู่มือวิศวกร Engineer Handbook. พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ.2556. กรุงเทพฯ บริษัท โฟกัสมีเดีย แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด 2556.

คณะผู้วิจัย ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “รายงานฉบับสมบูรณ์เรื่องศึกษากฎหมายเปรียบเทียบการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยกับนานาประเทศ และแนวทางการพัฒนาในอนาคต” ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร , 2543.

คณะผู้วิจัย ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการเตรียมการรับรองการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน. หน้า 8-18

ชัชวาลย์ คุณคำชู. การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรรมพิเศษ เอกสารประกอบการอบรม. (กรุงเทพฯ: สภาวิศวกร)

วิสูตร จิระดา เกิง การบริหารงานวิศวกรรมโยธา Civil Engineering Management (ปทุมธานี : สำนักพิมพ์ วรรณกวี, 2553)

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

สุดาศิริ วดวงค์. กฎหมายการท างานของคนต่างด้าว. พิมพ์ครั้งที่ 1 : มิถุนายน 2555. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2555.

สุทธิลักษณ์ แสงสุวรรณ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง สิทธิแรงงานและความคุ้มครองทางสังคมของแรงงานข้ามชาติในอาเซียน, กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา, 2558.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12, 2560.

เอกสารอ้างอิงอื่น ๆ

กฎกระทรวงก หนดสาขาวิชาชีพอิสระและวิชาชีพอิสระควบคุม พ.ศ. 2550.

กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและการแจ้งการทำงานคนต่างด้าว พ.ศ.
2554

ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอิสระและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะ
น มาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2543

ค พิพาทศาลฎีกาที่ 3793 /2543

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 หน้า 1152 วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2484.

ประกาศกระทรวงแรงงานเรื่องการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาท างานในราชอาณาจักรได้รัยกเว้นไม่
จาเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชกานหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560
ส หรับผู้เชี่ยวชาญทักษะสูง นักลงทุน และผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้น

พระราชกฤษฎีกาก หนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวท าน พ.ศ.2522

พระราชกฤษฎีกาก หนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวท าน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 4)

พระราชก หนดสารจัดการการท างานคนต่างด้าว พ.ศ.2560

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการท างานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

พระราชบัญญัติการท างานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2544 (ฉบับที่ 2)

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงแรงงาน, เรื่องการตกลงให้อาชีพกรรมกรและแม่บ้านจากประเทศ CLMV สมาชิกอาเซียนในไทยได้, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.mol.go.th/academician/basic_alien
[20 พฤษภาคม 2561]

กระทรวงการต่างประเทศ, ปฏิญญาสิทธิมนุษยชน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf> [29 พฤษภาคม 2561]

การขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกรรมพิเศษ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=215>
[07 เมษายน 2561]

กรณีรถบรรทุกเก็สระเบิด ที่ถนนเพชรบุรี [ออนไลน์]. 2533. แหล่งที่มา: <http://www.earththailand.org/th/pollution/25> [25 พฤษภาคม 2561]

กรุงเทพธุรกิจ, คอนโด 6 ชั้นถล่ม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/599470>. [10 เมษายน 2561]

กองการจัดหางาน กรมการจัดหางาน, [ออนไลน์], 2545, แหล่งที่มา : <http://www.doe.go.th/workpermit/index.htm>. [11 พฤษภาคม 2561]

ค ขอรับใบอนุญาตท งาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.workpermitthai.com/workpermit-thai.htm> [22 พฤษภาคม พ.ศ.2561]

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community - Aec). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20150612-172511-932159.pdf> [20 พฤษภาคม 2561]

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www.stou.ac.th/Study/Services/Sec/60340\(2\)/move.html](http://www.stou.ac.th/Study/Services/Sec/60340(2)/move.html) [18 มีนาคม 2561]

วิชาธุรกิจ (Non-B) และการยื่นขอ Work Permit [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.visatranslationteam.com/> [17 พฤษภาคม 2561]

สถานการณ์แรงงานต่างด้าวต่อภาพลักษณ์ของไทยในต่างประเทศ หลังเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=40879 [20 พฤษภาคม 2561]

สภาวิศวกร, สนั่น ศิริอ่อน. จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมวิศวกรรม (Case Study) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=401>
[18 มีนาคม 2561]

สภาวิศวกร, ความเป็นมาเกี่ยวกับวิศวกร [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=101> [18 มีนาคม 2561]

สภาวิศวกร, ผลสำรวจอัตราเงินเดือนพื้นฐานวิชาชีพวิศวกรรม [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.coe.or.th/coe-2/download/documents/14-8-2558/4.pdf>

[22 พฤษภาคม 2561]

สภาวิศวกร, วัตถุประสงค์ของกฎหมายวิศวกร [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www.coe.or.th/coe-](http://www.coe.or.th/coe-2/download/law/Engineer_Act_2542.pdf)

[2/download/law/Engineer_Act_2542.pdf](http://www.coe.or.th/coe-2/download/law/Engineer_Act_2542.pdf) [03 มีนาคม 2561].

สภาวิศวกร, คุณสมบัติภาคีวิศวกร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [http://www.coe.or.th/coe-2/main/](http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=212)

[coeHome.php?aMenu=212](http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=212) [07 เมษายน 2561]

สภาวิศวกร, คุณสมบัติสามัญวิศวกร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา [http://www.coe.or.th/coe-2/main/](http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=213)

[coeHome.php?aMenu=213](http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=213) [07 เมษายน 2561]

สภาวิศวกร, คุณสมบัติวุฒิวิศวกร (ออนไลน์) แหล่งที่มา [http://www.coe.or.th/coe-2/main/](http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=214)

[coeHome.php?aMenu=214](http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=214) [07 เมษายน 2561]

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สรุปผลการประมวลข้อมูลพื้นที่ก่อสร้าง ไตรมาสที่ 4

ปี 2560 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.nso.go.th/sites/2014> [25 พฤษภาคม 2561]

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. ข่าวอาคารถล่มที่ จังหวัดนครราชสีมา 2536 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.thairath.co.th/content/103549> [10 เมษายน 2561]

หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของสมาร์ทวิซ่า [ออนไลน์] แหล่งที่มา : [http://www.boj.go.th/newboj/](http://www.boj.go.th/newboj/index.php?page=detail_smart_visa2)

[index.php?page=detail_smart_visa2](http://www.boj.go.th/newboj/index.php?page=detail_smart_visa2) [29 พฤษภาคม 2561]